Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Super secunda parte Digesti veteris

Albericus <de Rosate>

[Pavia], 18. März 1499

Incipit [liber] .xvj. ad senatusconsultum velleianum

urn:nbn:de:bsz:31-298570

Visual Library

d **Ominium.** ¶ Ibi in his predijs domi- nicis.id eſt domini ignorantie, ibi obligauit etiam tempore contractus. In glo.ſed certe in fine hic determina ſm.l. ſolutum.§.fi.r.l.ſe- quenti ſupra de pigno.actio.

s **Si dominus.** ¶ Ibi numerari vt nun- cio.ibi cõdici poſſit dire- cto ꝛ nomine ſuo.ibi nõ cõpetit vide quod no.C.ſi quis alteri vel ſibi.l.multum. ¶ Si vnus. ibi ſerui cõmunis.ibi tenebitur actiõe quod iuſſu. In gl.ibi.§.ſi plures.vbi idem no.cõtrarium notatur infra mandati.l.ſi mãdauero.§.pau- lus ꝛ.l.ſi creditor.§.duobus ꝛ dic vt ibi dicam.

¶ Explicit liber.xv.incipit.xvj.ad ſenatuſcõſultum velleianum.

¶ Super rubrica vide Azo.in ſũma.ꝛ Roffre.in libello.eo.titu. Et an velleianum locum habeat de iure lombardo vide bene p eundem Roffre.ver.ſed quid dices.ꝛ de materia huius ti.vide p hoſti.in ſumma de fideiuſſo.§.ꝛ quis.ver.mulier etiam.

v **Velleiano** Regulariter mulier intercedens p alio non tenetur.hoc dicit tot' titulus. ¶ Alij ponunt ſũmariũ per verſus qui ſunt in glo.ꝛ eadem gl.eſt.C.e.l.generaliter. Et dic mu- lier non decipiens quomodocũq; pro alio intercedens iuuaſ vel- leiano nõ ſi donet hoc dicit hec.l.cũ ſe.vſq; ad.l.quia.§.ſi mulier ¶ Et diuide tu.in.vi.partes. Primo ponitur mens ſenatuſcon ſulti eſſe iuſtum argu.a minori vſq; ad ver.equũ aũt. tertio adijci tur quoddam dictum vſq; ibi. Nam ſicut ſecũdo pbatur ſenatuſ cõn.eſſe iuſtum.argu.minori vſq; ad verſi.equum autem. tertio adijcitur quodam verbum ſenatuſcõſulto ꝛ ab equitate pbaſ vſ- q; ad.l.ꝛ primo.quarto ponitur ſenatuſcon.ab auctoritate vſq; ad ver.cuius ſenatus.quinto ponũtur verba ſenatuſcon.vſq; ad.§.v ba itaq;.ſexto cõmendanſ verba ſenatuſcon.ꝛ interpretantur ꝛ no ue queſtiones circa materiam formãtur vſq; ad finem tituli. Ibi pleniſſime quia ſine differentia perſonarum pro quibus intercedũt quod tamen edictum diuorum auguſti ꝛ claudi diſtinguebat in- fra.l.proxi.ꝛ ideo minus plenum erat q̃ ſit ſenatuſconſul. Ibi ci- uilia officia tam publica q̃ priuata etiam eis lucroſa. Ibi id offi- cium interceſſionis pro alio. Ibi rei familiaris carum. Ibi debi- torem.in cuius perſona erat contracta obligatio quam mulier in ſe ſuſcepit animo nouandi. Ibi daretur creditori penes quẽ mu lier interceſſit. Ibi caueatq; ſecũdo.ſeptimus addatur ſi noua- tur non releuatur. ¶ Eſt ꝛ alius infra eadem.l.ſi mulier. con- tra ſenatuſconſul. ¶ In glo.vt iudicia. Ibi de regulis iuris.l.j. ꝛ dic vt ibi.

e **Et primo.** ¶ Ibi factis omnibus inter- cedentibus pro maritis vel pro alijs.ibi quod ad fideiuſſores id eſt ad mulieres que fideiubeant.ibi mutui datores id eſt eos qui mutu- ant alijs pro quibus mulieres intercedant. ibi ius dictum licz nõ plene quia ſpecialiter pro maritis. Ibi facturos magiſtratus. ib voluntas ſeruetur abſoluendo mulieres pro alijs intercedentes per exceptionẽ velleiani.vt infra eadem.l. ſi mulier in iure.ꝛ quod ſupra dicit petitio dic ſcilꝫ realis per hipothecariaꝫ ſi res ſuas ob ligaſſent.vt infra.e.l.quamuis.in principio.ꝛ.C.e.l.ſenatus.e.l.ſi ſiue.§.primo. ¶ Et collige ex.l.iſta duo pulchra. Primo ex verbis illis de ea re.ita quod conſuluerunt poteſt exponi id eſt cõ ſilium a ſenatoribus petierunt vel conſuluerunt ſcilicet ipſi mar- cus ꝛ velleianus.ꝛ legitur cum ſuperioribus. ꝛ eſt argu. quod propoſitionẽ faciens in conſilio poſſit conſulere ſuper ea.vel dic tertio conſuluerunt.i.in conſilio reformauerunt ꝛ ſtatuerunt.ꝛ tũc legitur cum inferioribus. Et iſta vltima placet Azo. ꝛ ex iſtis colligitur modus faciendi reformationes in conſilijs. Et etiam ſtatuta.ꝛ pro hoc inſtitut. de iure naturali.§.lex eſt.ꝛ.§.plebiſci- tum.ff.de peti.here.l.item veniũt.§.pridie.ꝛ.§.ſeq. ¶ Seruabitur enim talis ordo in reformationibus ꝛ ſtatutis faciendis quia con- uocabitur totus populus vel decuriones qui populum repreſen

tant.vt no.C.que ſit longa.cõſue.ſuper rubrica.ꝛ de decuſ.ſup ru brica ꝛ cõuocabitur auctoritate ſuperioris more ſolito.i.ſone cã- pane tube vel voce preconia.vt no.C.de decur.l.j.lib.x.ꝛ de reg. iur.l.aliud.§.referre.ꝛ in loco cõſueto.vt dicta.l.j.C.de decur.li. x.ꝛ de delega.l.ſi quid ex rodium.e.l.ita q̃ due partes vel plus ſint preſentes.vt.e.ti.de decu.l.nominationũ.ꝛ.ff.q̃ cuiuſq; vniuer ſitatis.l.nulli.nec ſufficit eſſe vocatos niſi due partes ſint preſentes ar.C.de predijs curialiũ.l.fi.li.x.ſm Odof.licet ibi glo.aliter expo nat.ꝛ no.dicta.l.aliud.§.referre.de reg.iur.licet quidam dicant q̃ ex quo ſint vocati preſumũtur adeſſe quibus ſit vocatis fiat p poſitio altero de duobus modis vel generaliter quid placeat eis ſtatuere ꝛ ordinare ſuper tali negocio ꝛ ſuper ea cõſulatur ꝛ refor metur.ꝛ iſte modus colligitur hic.ꝛ.ff.de peti.here.l.item veniũt. §.preter hic. ¶ Alius modus eſt q̃ fiat prepoſitio ſpecialis ꝛ li- mitata.i.an eis placeat facere tale ſtatutum vel ordinare ſic ſup ta- li negocio.ꝛ iſte etiam modus hic poteſt colligi ꝛ dictis.§.lex ẽ. ꝛ.§.plebiſcitũ.ꝛ q̃ tunc maiori parte placuerit erit ſtatutum ꝛ va- lidum.vt dicta.l.aliud.§.referre.ꝛ ad municip.l.quod maior.ꝛ di- cta.l.nominationũ.ꝛ.l.nulli.licet quidam dicant q̃ ſi ſtatutum eſt preter legem ſufficit maior pars.ſi contra.l.tunc exigatur cõſen- ſus omnium.ar.in auten.de defen.ci.§.fi.ibi nullo reluctante ꝛc. ꝛ facit quod no.per Pe.C.que ſit lon.cõſue.l.ij.ꝛ.ff.de ſta- tu ho.l.ingenuũ. ¶ Alij tamen dicunt q̃ iſte eſt caſus ſpecialis ꝛ ſic cõuer tenetur. Ray.tamen in ſua repetitione.l.omnes populi. ver.deinde queritur.qualiter ſtatuta faciant dicit ſibi placere q̃ ſi ſtatutum eſt contra.l.requiratur omnium conſenſus quid non at- tendi debet que eſt q̃ ordinatio que fit contra.l.debeat eſſe ma- gis cõcors q̃ ſi preter legem.ad hoc.j.de iure patronatus.l.adige re.§.quãuis.de re militari.l.milites agrum.de condi.ꝛ demon.l. cum tale.§.falſam.ꝛ quod no.per Dy.de reg.iur.c.vltimo.lib.vi. ꝛ notauit etiam.j.ſo.ma.l.i.ꝛ hec vera de iure cõmuni. Sed cõmu niter ciuitates ſibi puident per eorum ſtatuta formam ꝛ modum condendi ſtatuta ꝛ reformatiões ꝛ cõmuniter eligunt ſtatutarios quibus dant poteſtatẽ ſuper ſtatutis ordinandis.ꝛ vide in meis q̃- ſtionibus ſtatutorum.prima parte ſm q̃ colligitur ex iſta.l. Ibi ab his petitio ꝛc.q̃ vbi lex denegat petitionem vel actionem nõ pro pterea remouet obligationẽ ſed exceptionem inducit quod facit contra glo.que dicunt q̃ pactum de non petendo tollit naturaleꝫ obligationẽ vt no.ff.de pactis.l.ſi vnus.§.pactus.ſed poſſes di- cere ſuſtinendo glo.q̃ licet pactum de non petendo principaliter ordinatur ad exceptionem inducendam ex quadam tamen conſe- quentia ordinatur ad naturalem obligationem inducendam vt di cto.§.pactus.ꝛ faciunt predicta ad ſtatuta bãnitorum q̃ eorũ pe titiones non audianſ.ꝛ ad hoc vide.ff.de alea vſu.ꝛ aleato.l.i.§. quod autem.ꝛ ideo dicunt quidam q̃ iſta exceptio velleiani ꝛ ma cedoniani habet impedire pceſſum ſicut exceptio tranſactiõis iuſ iurandi ꝛ ſimiles.ff.de iureiur.l.eleganter.§.ſi quis poſt.vbi d̃ hoc ꝛ de his qui ad eccle.cõfu.l.ſi ſeruus cõmunis.tamẽ opinio eſt in ↄtrarium.ſed ſimpliciter pponaſ ſicut ꝛ alie exceptiões.

Verba. ¶ Mulieri ſuccurritur pꝛpter ſexus imbecillita- tem niſi decipiat.hoc dicit ꝛ hic loquiſ Vlup.in terpretando ꝛ cõmendando verba ſenatuſcõſulti.vt ſequiſ in glo. ſ.ſenatus.ibi in eo.§.fi.ꝛ dic vt ibi in eadem glo.in fi.ꝛ eſt ratio q̃ beneficium velleiani non cauſatur a dolo creditoris ſed a fragili- tate ſexus vt hic patet.ſi enim cauſaretur a dolo creditoris nõ iu- uaretur mulier quãdo vterq; ſciuiſſet quia non eſſet ei ſciẽti illatus dolus vt.j.de act.emp.l.i.Iac.bu.

Omnis. ¶ Ibi alienius extiterit ſine mandato ibi cõdẽna- tionem quia verba ↄdemnationis in perſonã eius defendentis formãtur.ff.de nego.ge.l.liberto.in fi.ꝛ cõtra eã exe- cuſ.mandatur.ff.de pcura.l.plautius.ꝛ.j.de re iudi.l.ſi ſe non ob tulit. Ibi mulieri quia ſemper velleiano iuuatur. ¶ Oppo.q̃ nõ iuuetur velleiano ſuſcipiens alienam defenſionem. Immo iõ iu- uetur quia eſt virile officium.C.de pcur.l.alienam. So.regulari- ter mulier non poteſt ſuſcipere alienam defenſionẽ propter ratio- nem predictam vt in cõtrario ſed in quibuſdam caſibus ſpeciali- bus admittatur in quibus iuuatur habita diſtinctione q̃ ſi veniat ex pte actoris non iuuaſ etiam ſi de rato pmittat q̃ nõ alienã ſed ppriam obligatiõem ſubijt. ¶ Si aũt veniat ex pte rei. tunc aut ſine mandato ꝛ iuuatur q̃ executio fieret cõtra eam aut cũ man

dato ⁊ non tenet̃ ꝙ non fit executio ꝯtra eam ⁊ ſic non indiget in uamine. ¶ Caſus in quibus admittit̃ mulier ad defenſionẽ alie-nam hic ponunt̃ in glo.ſed in.l.ij.de li. cã non dicit̃ ꝓprie alieno nomine defendere ſed ſuo vt ibi no.⁊.j.de ap.l.non tantum. Item admitti͂t̃ ĩ alio caſu.j.de apꝑ.ec.l.a.⁊ cõtinua.leges ſequẽtes.

Ed ſi eum defendat animo nouandi. Ibi venditoꝛ hereditatẽ. qui etiam hereditate vẽdita cõuenitur a creditoꝛibus heredit. vt.C.de here.vend.l.ij.⁊ iõ eũ defendẽdo, videt̃ ſuã rem defendere quia ſi ſolueretur haberet regreſſum contra eam. vt dicta.l.j.

Ed ſi ego. ¶ Ibi cõtraxerim principalit̃ Ibi factum velleta.l.ꝓ cuiꝰ vtili-tate cõtraheret. In glo.eſt enim in fi. Item fallit in alio caſu.j.man.l.ſi vero non remuneradi.§.adẽ pap. vbi de hoc ſed cum idem ſit in maſculis ꝙ in mulieribus vt dicit hec glo.quare de mulieribus dicit̃ dic quia mulier non preſumit̃ donare etiam in caſibus ſpecialibus in quibus maſculis donare preſumeret̃ ſm Mar.ſit.ꝙ eſt notandũ ⁊ qui dicit idem in ſacer dotibus qui ſunt ſumme auari. Senes ẽt cõiter ſunt auari ⁊ nõ do nant.C.de dona.l.ſenectus.⁊ tõnem reda frater gidius de regi-mine pꝛincipum.c.de moribꝰ ſenum ⁊ iuuenum. ¶ Mulieres ẽt ꝑſumuntur eſſe luxurioſe.C.de repudijs.l.vltima.circa medium ⁊ in auctẽn.de nõ eligẽdo.ſcdo nubentes.§.optimuz ⁊ qualibꝫ mu lier mala preſumit̃ in auctẽ.fo.ma.ſcdas focat nupt.col.iiij. ¶ Itẽ ſunt imoderate ⁊ intẽperate.C.de admi.tu.l.lex que tutoꝛes in fi. habẽt etiam infinita alia vitia.de quibus aliqua dixi.C.de inoffi. teſta.l.filia inoſtitata ⁊ in alphabeto dictione mulier. ⁊ vide qua hic magis cõceditur donatio ꝙ interceſſio ſic ⁊ facilius ꝙ vendi tio.C.de predijs curialiũ.l.penul.⁊ de predijs patrimo.l.j.

I fideiuſſores. ¶ Parcitur iuſte ignorantie non ſcien-ti vel ſcire debenti.⁊ qui gerit negocium alienũ ipſo geſtu habet act.neg.geſt.hoc dicit cũ.l.ſequenti. ibi ꝓ defenſoꝛe abſentis ⁊ ſine mandato ignorauit ꝓbabiliter ꝙ in fa cto alieno vt.j.ꝓ ſuo.l.ſi.

Namquam. ¶ Aduerſus mulierẽ cõ uentam actione mãdati ⁊ oppo.tentem exceptionẽ velleiani. Ibi hab.hi.ꝓ pe cunia creditoꝛi ſoluta. Ibi pretendere. non ob. ĩ.de cõdi.indebi.l.ſed ⁊ ſi me putem.in princi.⁊ ibi no.ibi ⁊ pecunia fi deiuſſoris. hec eſt eadem rõ cum precedenti.quicquid dicat glo. quaſi dicat quia mandatũ eſt irritum ſupeſt ſola geſtio fideiuſſo ris ſoluentis ⁊ ideo agit neg.ge. Ja.bu.

Namuis. ¶ Rem pignoꝛare eſt inter-ceſſio pignus reddere non hoc dicit. Ibi pignoꝛa.tio facta amuliere ꝓ alio. Ibi interceſſionẽ faciat.non ob.j.e.l.vir vxoꝛ.in principio vt ibi no. Ibi non tunc interceſſionẽ. ⁊ ideo tenet remiſſio. ⁊ alle-gat hanc.l.qõ ſi quis iurauit non fideiubere pro aliquo ⁊ dat pi-gnus alicui qui intercedat pro alio amico ſuo ꝙ ſit periurus.

Si mulier. ¶ Tollit cõtrarium.hoc dicit vel clarius. vbi mulier fuit ⁊ alloquitur debitoꝛẽ.intercer-dere non videtur. Secus ſi cum futuro creditoꝛe. nam primo ca-ſu non poteſt dici ꝙ fideiubeat ꝓ debitoꝛe apud eundem debito rem ꝙ nõ ſic eſt vbi futuro creditoꝛi ſe obligat.ibi interueneri ver bis.ibi diſtraherẽt puta ob es alienũ ⁊ mutuũ accipiẽtibꝰ vt es alie nũ pupilli ſoluat̃ ⁊ ꝑdia nõ diſtrahãt̃. Ja.de are. Ibi repromiſerit õ eo ꝙ hec de cã teneretur pupillo.ibi nequaꝗ nouã quod eſſet quã-do penes creditoꝛem ſe pro alio obligaſſet ⁊ tunc velleianũ locũ haberet.ibi obligationẽ quia hic obligauit ſe debitoꝛi futuro cui nulla obligatio fuit queſita nec queri potuit.⁊ ſic mulier non vide tur pro alio interceſſiſſe. Ray.

Si mulier apud primuz Si mulier alie-nam obligationẽ

ſuſcipiat non agens rem ſuam iuuatur velleiano hoc dicit.⁊ bene caſum alibi neſcio ⁊ habet duas lecturas.vnam ſm quam nõ in-ſtituitur marcellus aliam ſm quam ſuſtinetur ſed cum violentia lit tere. ¶ Et diuide in duas partes. In prima ſtatuit queſtio ⁊ re ſponſio Iul. vſqꝫ ad ver.marcellus.ibi ponitur reſponſio ſm mar cellum. ¶ Ad euidentiam no.ꝙ primus ⁊ ſecundus ſunt ꝓpꝛia nomina non autem denotãt oꝛdinem. ¶ Item ꝙ illud verbum in prima fideiuſſione eſt nomen patronomicũ non autem deno-tãt. Item ꝙ delegatio ꝓprie eſt quãdo eum qui mihi obligatus eſt alij delego ⁊ fit nouatio.ſed quãdo nõ eſt obligatus non eſt ꝓprie delegatio ſit tamen nouatio.vt.C. de nouat.l.nec quicquã ¶ His permiſſis dic caſum vt glo.⁊ literam expone. Ibi in-teruenit alius intercedit animo nouandi.ibi iul. ſcribit ⁊ bene ⁊ in vtraqꝫ ſibi datur exceptio velleiani.ibi reſtitui obligationẽ aduer ſus ſecũdum.ibi aduerſus eũ tertio creditoꝛi primi. ¶ Ibi mar cellus autem notat ⁊ male. ibi hec agatur.ſ. cum ſecũdo loco ſe obligat apud creditoꝛẽ primi ad illum enim caſum retulit ſe mar cellus vt.j.patet.ibi ab initio.l.tempoꝛe quo ſe obligauit ſecũdo ꝓ primo.⁊ ideo conſideratur tãquam extranea ⁊ amica non vt de-bitrix.ibi debitoꝛis primi.ibi ſuſcipiat ꝓ vtroqꝫ intercedendo ipſa remanẽte obligata primo.⁊ tunc ſunt due interceſſiones ⁊ in vtra qꝫ datur ſibi exceptio velleiani. ¶ Ibi quaſi debitrix ſex prima i terceſſione licet inutili.ibi vna ſit interceſſio vt ſic aduerſus tertiũ creditoꝛem primi cui eſt delegata ſecũdo loco non detur ſibi exce ptio velleiani ſed aduerſus primum penes quem interceſſit ꝓ ſe-cundo ſic. ¶ Ibi in prima fideiuſſione.i.interceſſione ſm quam fecit ꝓ primo apud creditoꝛem eius.⁊ hoc vult glo. in effectu.ibi delegata eſt a primo creditoꝛe eius.ibi marcellus non daret ⁊ ma leſaceret. ibi ſed ꝯdẽnata creditoꝛi primi. ibi ei abeſt quia ſoluit. ¶ Oppo.ꝙ male dicat marcellus ꝙ nõ interceſſerit in obliga-tione primi. So. vt dixi ꝙ vbũ prĩa eſt patronomicũ.⁊ exponit.ꝑi mi ⁊ Io.habuit in litera primi. ¶ Item oppo.quia quãdo ſe ob ligauit ſecũdo ꝓ primo ſecũdus dꝫ eſſe diligens ⁊ querere an mu lier efficaciter obligaretur. Sed dic ꝙ nõ dꝫ eſſe curioſus vt.j.de noua.l.doli.§.diuerſum. vel dic ꝙ marcellus male dicit ⁊ ſeruat opi.iul. ¶ Item oppo.ꝙ ſi etiam verum diceret marcellus non tamẽ dꝫ agere contra delegantẽ antequam ſoluat. vt.j. de ſolut. l.ſolutionem. So. hic ſuſcepit obligationem animo nouandi. Et ideo ſtatim agit ne tamẽ marcellus male dicat ⁊ euitetur cõtrariũ de preallegata.l.doli.j.de noua.⁊.j.e.l.vir vxoꝛ. ¶ Ponũ hic alia lectura ⁊ termini non mutãtur vſqꝫ ad dictum marcelli. ſed ibi ſic quia dicit marcellus ꝙ hic mulier vere erat debitrix iſtius ſecũdi.⁊ ideo refert an iſte ſecũdus delegauerit eam non vt debi-tricem ſuam ſꝫ vt amicam.⁊ ipſo ꝓmiſit ſecundo ꝓ primo.⁊ tunc ſunt due interceſſiones ſm ꝙ dicebat iul.⁊ iuuatur ab vtraqꝫ ex-ceptiõe velleiani. Si autem ſecũdus eam delegauit vt debitricem ſuam primo.⁊ primuꝫ eam vt extraneam delegauit ſecũdo. Mo do hic non eſt niſi vna interceſſio.ſ.quam facit ꝓ primo ſecũdo. ⁊ ideo cõtra primum ei ſuccurrit̃. ¶ Et ſi opponas ſi erat debi-trix ſecũdi ⁊ ab eo fuit delegata primo vt debitrix non eſt effecta debitrix primi certe ſic.ergo ſi eam delegat ſecũdo videtur nõ in-tercedere. Reſpondeo verum eſſet ſi a primo delegaretur vt de-bitrix ſed tanquam extranea fuit delegata.⁊ ita bene dicit marcel-lus ⁊ ceſſat cõtrarium de.l.vir vxoꝛ.⁊ dictio in prima denotat oꝛ dinem aut ergo mulier intercedat pro eo cui efficaciter tenebatur. ⁊ tunc aut per talem interceſſionẽ liberatur a prima obligatiõe ꝙ ẽ ſi a creditoꝛe delegetur vt debitrix tunc intercedit in rem ſuam ⁊ nõ iuuatur velleiano. Si autem non liberetur a prima obligatione ꝙ eſt ſi a creditoꝛe ſuo vt extranea ⁊ amica delegetur ⁊ ſic nouã ſu ſcipit obligationem ⁊ a prima nõ liberatur. ⁊ tunc iuuatur velleia-no aut ſe obligat ꝓ creditoꝛe cui inefficaciter tenebat̃ ⁊ iuuatur ⁊ ſibi imputet qui eam recepit ⁊ nõ inquiſiuit an eſſet efficaciter ob ligata vt dicta.l.doli.de noua.vt.j.e.l.vir vxoꝛ in prin. multo foꝛ tius iuuatur ſi delegatur ab eo cui nullo mõ fuerat obligata. In glo.ꝓpꝛia nomina diuide hanc glo.in duas partes. ſecũda ibi vl ſi velis ſecũdam ſubdiuide in tres.ſecũda ibi.ſed ego neſcio.tertia ibi niſi dixeris alias dixerit.ibi quaſi debitricem vt in verbo ꝑi dẽ.ibi ⁊ eam effectu tenet̃.j.e.l.debitrix in prin.ibi vnde mulier vo lens vti beneficio velleiani.ibi ſi per ea ſubaudi ait in fi. Iſtud vi cium glo.ſatis poteſt tollerari.ſed quia non bene reſpõdit̃ ad.§.

diuerſam.in.l.doli de noua.tene primam lec.&. Ꝙ ial.bene dicat ꝛ marcellus male. Ral.

Interdum. ¶ Ubi mulier obligata ꝓ alio ſoluit vel debitorem ſuum vel non ſuum delegauit iu uatur quia hec omnia fecit pretextu obligationis ante contra vel leianum cõtracte.ſi vero ꝓ alio non erat obligata ꝛ ſoluit.vel de bitorem ſuum vel nõ ſuum delegauit nõ iuuatur quia donat. hoc dicit. ¶ Ibi obligata per interceſſionem iam factam. ꝛ in hoc differtur a ver.plane.ibi competit cõditio ad quid competat dic vt.j.õ dona.cã mor.l. mortis cã capim⁹.§.i.ꝛ.l. mort cã capit.§. fi.ibi ꝯdiceret abeo cui ſoluit.nec ob.j.§.ſi mulier.qꝛ ibi tenuit īter ceſſio.hic non vt ibi no.ibi ſenatuſcõ.ceſſat.nec ob.j.ꝛ.l. fi.§.ij. vt ibi no. ¶ In glo.ar.cõtra.in fi.So.ibi delegãs erat obligatus efficaciter hic non. vnde hic exceptio que competat deleganti cõ petit ꝛ delegato. Jaco.de bel. ¶ In glo.vt.C.ꝛ.in fi.qꝛ intellige ſi ſciuit alias ſecus. vt.ſ.ꝛ.l.ſi fideiuſſores.

quotiens. ¶ Ubi mulier alienam obligatiõem ſuſcepit velleiano iuuatur. hoc dicit.ibi priſtina actio q̃ reſtituitur a lege ipſo iure vt no.j.ꝛ.l.debitrix.§.fi.ꝛ potuit eſſe rõ dubitandi quia eo tempore quo mulier ſe obligauit erat iam de bitor liberatus per acceptilationem.vnde nõ videbatur credito ri conſulendum.quia per interceſſionem mulieris nõ erat ſibi ac tio contra debitorem ſublata.ſed per acceptilationem quam fece rat.ſed dic qꝛ acceptilatio facta fuit pretextu obligationis mulie ris.ꝛ ideo reſtituit̃ actio in debitorem.

Si conuenerit. ¶ Hic non fuit liberatus debitor cõtemplatione obligatõis fiende ꝑ mulierem ſed in genere.ꝛ ideo nõ liberatur debitor dando mulie rem quia non videtur implere quod ꝓmiſit ꝛ in hoc differt a pre cedẽti.§. ¶ In glo.ſi reſtitutoria ſic eſt in glo.antiqua Azo.non enim poteſt dici inſtitoria licet cõmuniter hanc litteram libri habe ant. Nico. ¶ In glo.ſine cauſa in fi.quia competit pria. Mar cellus inutile in expreſſo nihil operatur hoc dicit. Ibi ſi mulieri in efficaciter obligate alias ſecus vt in ſequenti.§. ibi dari aduerſus veterem debitorem.ibi dimiſſu per acceptilationem mulieris nec ob.de acceptila.l.ꝛ per iuſiur.§.ꝛ ſi fideiuſſori vt ibi no. ꝛ allegat glo.ꝓ ꝯco.j.de rebus cõium.l. ſi fundus.ſed magis eſt contra.

Si mulier ¶ Primus caſus poteſt large itelligi q̃ ſoluit ſciẽter non exiſtens obligata vel exi ſtens etiam efficaciter obligata.ſecũdus quãdo efficaciter teneba tur vt in caſibus ſpãlibus in quibus ceſſat velleianum. ibi recuſat ſed mulier aget contra eum actione mandati vel neg.ge.niſi geſ ſerit rem ſuam.argu.j.man.l.ex mandato.§.primo. Et breuit̃ di ſtinguit aut mulier pretextu obligatõis ꝯtracte contra velleianum repetit ꝛ non iuuatur debitor quominus in eo datur reſtitutoria.ſi autem ſciens ſoluit cum poſſet velleiano iuuari.tunc nec repetit ꝛ debitor eſt liberatus per acceptilationem tunc aut mulier erat effi caciter obligata tunc liberatur debito potius interceſſione mulie ris q̃ acceptilatione. Si autem non erat efficaciter obligata tunc acceptilatio nulla eſt.ꝛ iõ nec debitor liberat̃. Ja.bu.

quanquaꝫ ¶ Omnes liberati patiũtur reſtitutionem. ſed non omnibus fit reſtitutio hoc dicit. Ibi liberati ſunt directo per interceſſionem mulieris factam animo no uandi.ibi omnibus quorum obligatio eſt extincta interceſſiõe mu lieris directo vel per obliquum ſed directo dũtaxat.ibi interceſſit animo nouandi in fi. quia ille ſolus interceſſione mulieris dire cto act.cum ſit alij per obliquum liberatione cõrei.arg.j. de duo bus reis.l.ex duobus. ¶ In glo.ſed quare.ibi exceptione mulie ris ſed facto cõrei vt dicta.l.ex duobus.in prin. ibi ꝓdeſt omnib⁹ tu dic qꝛ ratio eſt quia actio debet reſtitui eis quibus ablata fuit ꝑ interceſſionem mulieris ꝛ velleiani. Sed vni iſtorum non fuit ſub lata interceſſione mulieris.ſed quia ab altero fuit preuentus. ꝛ iõ cum ſit leſus preuentione non per mulierem non mirum ſi ei non reſtituitur actio ſed ſolum illi qui leſus ẽ a muliere.ſcilꝫ. ei qui ab ea ſtipulatus ẽ. Ja.bu.

Si mulieri ¶ Ubi ſucceſſio leſionẽ mulieris tollit ceſſat velleianũ.als nõ.h.d.ꝛ diuide in du as ptes q̃ i prima pte ſucceſſio nõ tollit leſionẽ ꝛ ſic nec vellcia num ceſſat ad ver.ꝑ cõtrã.ibi ſucceſſio tollit leſionẽ.ꝛ ideo ceſſat velleianum ꝛ eſt mirabile qꝛ actio que videbat̃ eliſa redit̃ ineffi cax.ſi ſuperueniat cauſa noua leſionẽ tollens.j.de ſolu.l.ſticbum. §.aliquãdo. Ja.bu. Et dic ſi mulieri que alienam obligõnem ſu ſceperat animo nouandi.ibi vt non poſſit contra veterem debito rem.ibi non obligate dicit glo.maxime que glo.vera eſt quando mulier non interceſſit animo nouandi.ſi aũt animo nouandi non eſt vera quia vtraqꝫ obligatio eſſet principalis vt in vltima glo. ibi non imputabit̃ ad cõmodum heredis ꝛ preiudicium legata riorum.ibi debitori ꝓ quo interceſſerat mulier animo nouãdi. ibi reſtitutoria.l.prima vtili hereditaria. ibi ſed ꝛ directa ex ſua ꝓmiſ ſione.ibi nihil enim intereſt ſimile.ſ.de neg.ge.l.actio.ꝛ no.qꝛ qa non admititur ad exceptionẽ niſi cuius intereſt.ibi ꝯueniatur adeo qꝛ ex ꝓceſſu facto in directa cõdemnari poſſet inutili vt dicunt doctores.C.de act.ꝛ oblig.l.i.in glo.qõ vt in fi.So.ibi erat effica citer obligatus hic non.

Si cum eſſem ¶ Quẽadmodũ dicitur reſtituto ria ita ꝛ inſtitoria ꝛ reſtitoria ꝛ inſtito ria tales quales erant inſtitute vel initiande.hoc dicit vſqꝫ ad ꝟ. aliquando ꝛ hic non fuit color queſitus a muliere nec a creditore quia ſic non eis ſuccurreret̃ ſed color queſiuit ille ſolus qui erat futurus debitor. Jaco.bu. ¶ Ibi videtur interceſſiſſe. ꝛ ideo.ſi bi datur exceptio velleiani. ¶ Ibi cõuenerit et hoc eſt ꝓpter fo mentum ſenatuſcõſulti velleia.vt.ſ.de pactis.l.legitima.ꝛ quod ibi notatur.

Illud. ¶ Ibi interuenerit ab initio principaliter cõtrahen do ꝛ breuiter dicit non reſtituit̃ actio aduerſus eum qui ab initio obligari non potuiſſet ibi teneri ille pro quo mulier interceſſit.ibi.xxv.ãnis ſit ꝛ adultus carens curatore.ibi implora re aduerſus actionem inſtitutorã.ibi cõtra ſenatuſcõſultũ mace doni.in glo.l.inſtitutoria.in fi.ſi mulier eorum oblig.validam ſu ſcepiſſet. Franci.

b **E actiones.** i.adiectiones.nam non ſunt ꝓpria nomina actionũ ſed cognomina ſicut exercitoria de peculio ꝛ ſimiles vt no.ſ. de peculio.l.iij.§.cui congruit.ꝛ eſt expreſſum ſ.ꝛ.l.quãuis.§.ſi cum eſſem.ibi heredes de iure ciuili.ibi bonora rii.i. de iure pretorio.

f **I mulier.** ¶ Excogitata in fraudeꝫ velle iani reſcinduntur ac ſi directe fa cta eſſent contra velleianum.hoc dicit cum.l.ſequen ti in fi.dic id eſt colore queſito fingitur vna obligatio pro alia.

a **Liquando** ¶ Mulier interueniẽs in rẽ ſuam non iuuatur.hoc dicit. Ibi ſuam obligationẽ ſuſcipiat quia tenebatur ei ꝓ quo interceſſit.ibi ꝓmiſſore dato domino ſuo. Ibi in ſe transferrat ꝓmittendo creditori hereditario vt ꝛ.ſ.ꝛ.l.iij. Et dic de ſignificato huius dictionis aliquãdo qꝛ quãdoqꝫ accipit̃ ꝓ duabus vel tribus vicibus vt patet in eo quod legitur ꝛ no.in auct.de teſtibus.§.quia vero.in prin.quãdoqꝫ arbitrio iudicis re linquitur.e.ti.§.ij.ꝛ ſic no. Inno.ex̃ de accuſat.c.cum oporteat.ꝛ idem Roffre.in libello iur̃ canonici.rubrica qñ ẽ cõtra quos.ibi vi deatis ꝛ per Archi.ij.q.viij.in ſumma.

De pignoribus ¶ Sicut ſubducit̃ mulier ab ob ligatione ita reſtituitur actio in debitorem antiquum ꝛ in pignora primi contractus.hoc dicit ꝛ dic de pignoribus prior debitoris ꝓ quo mulier interceſſit animo nouandi ꝛ iuuatur velleiano.

Si ſub conditione: ¶ Non expectatur futu rus euentus ex quo nullus reſultet effectus.hoc dicit.ꝛ ad hoc ſepe allegatur. ¶ Ibi inter ceſſit animo nouandi.ibi reſtitutoria.non ob.j.de vſuf.leg.l.vxori vſuf.vide de bonis liber.l.ſi libertus.§.ſi libertus.ꝛ de libe.ꝛ poſt. l.ſi poſthumus.§.fi.vt in eis colligi poteſt. ¶ Ad cõtraria in gl. ſignata ꝛ non ſoluta dic primo ad.l.bouem.§.ſi ſub cõditione. vt ibi no.ad.l.ſi mandato.dic qꝛ illud eſt ideo ne periret̃ ꝯmodo me dij temporis alterius facto vel culpa ad.l.cum illud.ꝛ ad.l.huiuſ modi.dic qꝛ illud tranſmiſſionẽ ad heredeꝫ vel ad omnia dic qꝛ in illis euentus cõditionis vel dici poterat aliquid operari hic nõ

vel poteſt dicere aut illud qḋ expectaṫ venit principaliter ad differēdū ⁊ expectaṫ licet in eius euētu obligatio ſit futura inefficax. vt ĵ.man.l.ſi mandauero.ſi venit ad ſuſpendēdum.tūc ſi euentus poteſt pręuenire ⁊ aliquid operari expectaṫ vt dicta.l.huiuſmodi quādo dies.l.cc.Si non pōt tunc aut obligatio eſt cōmittenda ꝯtra diuerſos ⁊ expectaṫ vt.ꝟ.de cōdi.inde.l.iul.circa fi.ſi contra eundem.tunc aut ex pluribus obligōnibus cōmittendis ⁊ expectatur vt.l.dotem.§.ſi ſub cōditione.de edi.edic.Si ex vna pura que venit nouanda ⁊ ſic expectatur pīmi.tunc aut queritur quo ad effectum agendi ⁊ expectaṫ vt.ꝟ.ſi cer.pe.l.pecuniam.aut quo ad effectum repetendi ſolutum.⁊ due ſunt opi.vt no.dicta.l.iulianus.de cōdi.inde. ¶ Et ad hanc materiā an expectari debeat cōditio vel dies bene facit.ĵ.de ver.ob.l.in illa.⁊.l.inſulam.cū ibi notatis.⁊.l.ſtipulationes nō diuidunṫ.§.i.de leg.iij.l.fideicōmiſſa.§.ſi quis illicite.de bo.poſſ.cōtra ta.l.qḋ vulgo.de acquir.here.l.ſi geheres.⁊ de here.inſti.l.ſi quis ita ſcripſerit.Contra tamē hoc multum facit.extra de elec.c.cōmiſſa.li.vi.ſed dic vt ibi no.Et pdicta faciunt ſi tempore mortis pape erāt aliqui cardinales tam longe abſentes ꝙ certum erat ꝙ ad terminū a iure pfixum venire nō poſſent ſint expectādi.cuius ꝯtrariū no.p cardinales extra de electio.c.vbi periculū.li.vi. ¶ Iſtē faciunt ſi papa cōmiſit alicui ꝙ abſolueret excōicatū in ſi.ille qui eū excōicauerat eū abſolueret.⁊ ille dicat ꝙ velit eum abſoluere ꝙ cōmiſſarius menſe non expectato ſtatim eū abſoluere poſſit de quo dic vt no.per Inn.⁊ Cōpoſt.extra de reſcrip.c.ab excōicato.

r **I mulier.** ¶ Quod reſcindiṫ interuētio mulieris reintegrat velleianum ⁊ dic intercesſerit animo nouandi.

r **I mulieri.** ¶ Non dꝫ iuuari mulier vbi per interceſſionē non periclitaṫ ⁊ nō videṫ intercedere vbi ꝓpriam ſuſcipit obligationem.hoc dicit.Ibi inſtitutor ad intereſſe cōtra cū ibi alienā.i.non videṫ ſe defendere cōtra alienā ſed cōtra ꝓpriā. Ibi de lucro agatur ⁊ ego de damno ⁊ ideo preferri debeo.C.ꝟ codicil.l.ſi.

r **I mulier.** ¶ Ubi mulier non piclitatur ēt ſi alienam obligationē ſuſcipiat hoc iuuaṫ.hoc dicit ⁊ in hoc differt hec.l.a precedēti.ꝙ hic ab initio fuit cōtracta obligatio cōtra velleianum ſi ex poſtfacto per ſolutionē mulieri factā non piclitaṫ. ſed.ꝟ.l.pxi.ab initio non piclitabaṫ.Ibi tunc creditor apud quē intercesſ erat.ibi pfuit mulieri vt p hoc iuueṫ velleiano.ibi id.i.illud debitū p quo interceſſerat p me.

Si ab ea. ¶ Sicut ſubduciṫ mulier ab obligōne ſit ſubducunṫ fideiuſſores ēt ſi nō ſint habituri regreſſum cōtra mulierē.hoc dicit.Ibi interceſſiſſet animo nouādi alienam obligōem in ſe ſuſcipiēdo vel p alio fideiubēdo.nā fideiuſſor pro fideiuſſore accipi pōt.ĵ.de fideiuſſo.l.grece.§.fi.Uld.Ibi rogatus ⁊ ſic mulier tenebatur fideiuſſori.Ibi non haberet ꝙ cōtingit in caſibus.ĵ.mandati.l.ſi remunerandi.§.ſi paſſus.⁊.ꝟ.ꝺ pactis.l.quod dictum.⁊ ibi no. ¶ Ibi ⁊ a ſtore mortuo vt.ĵ.l.debitrix.§.vltimo.⁊ ibi no.⁊ hec eſt rō rōnis precedentis.

v **Ir vxori.** ¶ Regula eſt ꝙ qui vult ſibi aliquē ex alieno cōtractu obligare dꝫ eſſe multum curioſus.ꝟ.de inſtito.l.iunius.⁊ ꝺ exercito.l.ſi. vbi de hoc ſatis dixi.Sed vbi vult aliquem ex ꝓprio contractu obligare non debet eſſe ſic curioſus.licet quo ad quedam ſit vt.l.qui cum alio.de reg.iur.Speciale eſt in muliere vt etiam ſi principaliter obliget ſe pro alio tamen debꝫ creditor curioſus eſſe vt hic.Et ad euidentiam dic ꝙ aliquando vir alias venditurus vendit vxori ſed minori precio animo donandi aliquādo nō erat alias venditurus.ſed volens donare vendidit ⁊ hic eſt caſus noſter.⁊ hoc caſu non tenet venditio ſed ſuperiori ſic.Iaco.butriga.⁊ ideo eſt falſa prima glo.que eſt hic que dicit vt cum valeret.xv.dedit pro decem.nam tunc bene valeret venditio ſi erat alias venditurus nec diceretur contra.l.vt infra de dona.inter virum ⁊ vxo.l.ſi ſponſus.⁊.§.circa.⁊.ĵ.ꝺ contrahen.empt.l.ſi donat.Ri.Ibi mariti fuiſſe que non erat quia venditio non valuerat. ¶ Ibi contrahit bona fide principaliter quo caſu non datur ſibi exceptio velleiani.ibi tunc enim.ſ.quādo alienam obligationē in ſe transfert.ibi eſſe debere vt ſi ſit primo efficaciter obligata teneatur ſecūdo alias non ſed habeat beneficiū velleiani vt.ꝟ.e.l.quāuis.§.ſi mulier apud in glo.magna.Ra.

i **I mulier.** ¶ Ubi mulier decipit non iuuatur in eo in quo decepit.h.dicit. ¶ Ibi dotis nomine ſolut ſoluto matrimonio non eo conſtāte ſolui non poſſet.vt.C.ſi dos conſtāte matrimonio ſoluta fuerit.l.vnica.ibi ſi poſſeſſor creditor ignorans pecuniam aliam mulieri debitam.ibi proſtitit ſ.ſubaudi nec alia niſi creditor ⁊c.ibi ei deberi.⁊ p ea pignus obligatum fore. tunc enim mulier poſſet agere hipothecaria cum effectu ⁊ p hūc ſi.tenebat Iaco.de are.ꝙ mulier non poſſet hodie renūciare iuri hipothecarum.⁊ ſi renūciaret creditori ſcienti ꝙ haberet replicationem velleiani quod forte poſſet ꝓcedere ſi ſoluto matrimōio renūciaret.ſecus ſi eo conſtāte in ꝯtibus iuri.vt.C.eo.l.ēt.⁊.l.iubemus.Sed ſi recte inſpiciatur iſte.§.iudicio meo facit in oppoſitum.hic enim mulier nō renūciabat p alia pecunia ſibi debita ex alia cauſa ꝗ̄ dotis ſed ſolum dotis ſolutionem recipiebat.vnde ſi creditor ſciens de alio credito pro quo pignus erat obligatum ꝯueniatur hipothecaria non poteſt excipere de deceptione mulieris que dixit pignus eſſe obligatum p dote ⁊ tacuit de alio credito quia non poteſt dici deceptus ex quo ſciuit.ĵ.de act.emp.l. i.⁊ extra de regu.iur.c.ſcienti.libro.vi.⁊ iſte eſt verus intellectus huius.§.iudicio meo de iſta renūciatione mulierum plene dixi in.d. l.iubemus.C.eo.

Mulier ¶ Aut mulier in nihilum videtur intercedere ⁊ in nihilum iuuatur aut in partem ⁊ iuuatur i partem.aut in toto ⁊ iuuatur in toto hoc dicit cum.l.ſeq.⁊ habet duas lecturas.vnam Mar.⁊ Azo.aliam Io.Et diuide in tres partes.In prima thema ⁊ queſtio implicita.In ſecūda queſtiōis determinatio.In tertia predictorum exceptio.ſecūda ibi.nō omni cā. tertia in.l.idem eſt.Item in ſecūda parte mulier non iuuatur velleiano quia non periclitatur vſqꝫ ad ver.at ſi ibi in aliqua pte leditur.⁊ ideo in ea parte iuuatur vſqꝫ ad.l.idem eſt.ibi in totum mulier leditur ⁊ ideo in totum iuuatur vſqꝫ ad.l.tutor. ¶ Pone caſum ꝙ mulier ob rem cōmunem pecuniam mutuam accepit ⁊ ſe inſolidum obligauit ⁊ maiorem vtilitatem conſequitur ex pecunia ꝗ̄ ſit tota pecunia vel ſaltem tantūdem modo queritur an videatur intercedere reſpondetur ꝙ vere ⁊ ſimpliciter intercedit ſi tamē ſic vt iuuetur velleiano cum non reperiatur leſa. Sed pone ꝙ mulier accepit mutuam pecuniam vt emeret rem cum titio an videatur intercedere reſpondetur ꝙ ſic p parte ⁊ ideo pro parte iuuatur velleiano. ¶ Sed ꝙ p debitor meo mulier ⁊ titius interceſſerunt an videatur mulier intercedere videtur ꝙ ſic ⁊ ideo velleiano iuuatur.hoc dicit. ¶ Ibi in rem cōmunem.ſ.conſeruādam vel acquirendā.ibi non omni modo.i.non indiſtincte ſed cū diſtinctiōe que ſequitur.nam ſi ⁊c.Si cōmitteretur ꝓpter tributa vt.ꝟ.de mino.l.ſi ex cauſa.§.ſi in cōmiſſum.⁊.ĵ.de publicanis.l. imperatores.⁊.l.cōmiſſa.⁊ ideo pecuniam mutuo accepit vt tributa ſolueret ne fundus caderet in cōmiſſum.ibi locus non ſit ēt pro parte titij quia non preſumitur color queſitus cum expenſa ſit neceſſaria.ibi tunc pro parte.ſ.titij.ibi p parte dūtaxat.ſ.ipſius mulieris.ibi pro parte.ſ.ticij.ibi ſubmouebitur.ſ.creditor.Sed ſi mulier renūciet beneficio velleiani quod non poteſt ſm glo.ceſſaret iſta exceptio niſi maritus eſſet moriens tunc enim mulier non teneatur ipſo iure talis renūciatio non teneret argu.ꝟ.⁊.l.ij.in principio.⁊ ex hoc dicimus ꝙ mulier non poteſt cum viro in eodem inſtrumento inſolidum obligari.de quo dic vt dixi.C.e.auṫ.ſiue a me ſiue ab alio.⁊ continua legem ſequentem vbi plene tradiṫ iſta materia.

i **Idem eſt.** ſ.vt mulier iuuetur velleiano i eo quod interceſſit ſed ſupra interceſſit pro parte.⁊ ideo p parte iuuatur hic interceſſit inſolidum ⁊ ideo in totum iuuatur.ibi duo rei ſe inſolidum obligantes.ibi interceſſerit animo nouādi.nam citius tene

tur inſolidum muliere ſubducta vt no. C. e. l. ſi paternam ⁊ hic in ſolutione primi contrarij ad lecturam Mar. ⁊ Az. oppo. ſic vbi mulier intercedit debet iuuari. ſed cum ſm op. eorum mulier vtro q; caſu niſi intercedat vtroq; caſu dz iuuari. So. vere intercedit i primo non tamē quantum ad hoc vt iuuetur quia non leditur. nā quādoq; intercedit ⁊ tamē dicitur non intercedere quia non iuua tur cum nō ledatur aliquādo non intercedit ⁊ dicitur intercedere vt iuuetur q leditur vt. j. e. l. debitrix. Cum ergo hic in primo caſu §. non prēdicetur in aliquo quia forte fuiſſet plus leſa q̄ ſit tota pe cunia vel plus eſt lucrata non iuuatur. In ſecūdo caſu leditur in parte ⁊ ideo in parte iuuatur. ¶ Et ſi queris quid ſi in ſecundo caſu quando emit fundum lucrata eſt plus q̄z eſt pecunia nūquid excluditur in totum a velleiano forte non eſſet male dictum q ſic Sed dic q iſte. §. tātum reſpexit quādo neceſſarium negocium gerit quia tunc videtur locupletari ex mutuo. Sed quando ge rit negocium voluntarium ſi mulier locupletatur hoc non cōtin git ex mutatione ſed potius ex induſtria ⁊ bona verſione mulie ris emendo rem plus valentem q̄z conſtet ⁊ ideo ſolum in parte cum effectu tenetur. ¶ Item opponitur ad eandem lecturā Az. ⁊ Mar. de argumentis Jo. ⁊ Rof. que pbant q duo rei nō vi deantur fideiubere quantū ad hoc. vt mulier habeat beneficium velleiani. Item nec quantum ad hoc vt vnus habeat actionē mā dati contra alium ſed ſolum quo ad quedam a'ia vt ex argu. Jo. colligitur in glo. hic notans. cuius Jo. lectura eſt q duo rei nō vi deantur inuicem fideiubere. ⁊ quia ſecūdus caſus huius. §. videt facere contra eum ipſe enim intellexit altero de duobus modis. vno modo q in ipſo ſecūdo caſu fuit color queſitus ⁊ mulier iuua tur. ⁊ ſi dicas ergo idem erit in primo caſu q in ſecūdo. Si ibi fu it color queſitus reſpondeo q ſi certum eſt q fuerit color queſi tus vel certum q non fuit color queſitus. idem eſt in primo ⁊ ſe cundo caſu huius. §. Sed vbi eſt dubium in primo caſu non pre ſumitur color queſitus quia in rem neceſſariam accepit mutuo. in ſecūdo ſic quia accepit mutuo in rem volūtariam. Uel dic quod licet eſſet color queſitus i primo caſu tamē non iuuaretur quia nō leditur. Alio modo reſpondet Jo. quod in hoc ſecūdo caſu nul lus fuit color queſitus. nec ob. littera que dicit q videtur interce dere quia verum eſt quo ad hoc vt iuuetur. vere tamen non inter cedit vt infra eadem. l. debitrix. ſecundum ergo Johannem. nullo caſu fuit vera interceſſio licet aliquo caſu iuuetur. ¶ Sed ſm Azonē. ⁊ Mar. aliquo caſu non fuit vera interceſſio licz aliquo caſu iuuetur. vt quādo eſt leſa ⁊ aliquo non quādo non eſt leſa.

¶ Quero ergo an duo rei videantur inuicē fideiubere. vt ſi vn' ſoluat agat contra alium actione mādati an vero nō videant fi deiubere. ⁊ ſi vnus ſoluat non agat actione mandati. Sed nego. geſt. Jo. tenet q non. ⁊ quod agant act. nego. geſt. ⁊ non manda ti. quod probat multis rōnibus. Martinus tenet oppoſitum ⁊ p bat multis rōnibus. Azo diſtinguit an peruenerit pecunia ad no ſtrum tantum an ad vtrūq; vt patet ex glo. ⁊ dicit glo. q ēt Mar ti. finaliter acceſſit opinioni Azonis ⁊ illam videtur ſequi glo. ⁊ cō muniter eam ſequūtur doctores. ¶ Ad argu. Jo. reſpondet q verum eſt q duo rei non ſunt ſimpliciter vt reus ⁊ fideiuſſor quia quilibet principaliter obligatur ⁊ habet beneficium diuiſionis d iure nouo aūt. vt. C. de duobus reis. auct. hoc ita. ſecus eſt in reo ⁊ fideiuſſore. ſed bene intelliguntur duo rei eſſent reus ⁊ fideiuſ ſor quantum ad act. mandati ⁊ beneficium velleiani. vel dic q in parte que ad quēlibet peruenit videntur fideiubere ⁊ pcedit diſtin ctio Azo. ¶ Sed contra iſtam lecturam Azo. ſic opponitur q nullo caſu rei videantur fideiubere. q fideiuſſio fit ſolum verbis ⁊ ſtipulatione. j. de verbo. ob. l. ſtipulationum alie. §. ſatis accepto de act. ⁊ obliga. l. prima. §. verbis. C. de fideiuſſo. l. blandit. ⁊ in ſtitu. de fideiuſſo. §. fi. Sed obligatio reorum fit etiam alio mo do q̄ verbis vel ſtipulatione vt. j. de duobus reis. l. eandem i pri. ergo ⁊c. Simile argu. facit glo. in auct. de duobus reis. §. primo. ¶ Item opponitur ad idem op. de. l. ij. §. primo. infra de duob' reis conſtituen. l. vtrinſque. de fideiuſſoribus. §. ſed cum duo. quia videtur ſolum perſona ſubducta. ¶ Item fideiuſſor ſemper in ſolidum habet beneficium vt. j. de fideiuſſoribus. l. ij. ⁊ l. generali ter. ſed non duo rei vt patet per leges a Joan. in glo. allegatis. Unus tenet opinio em Azonis. Et dicit q od ad argumentū Jo. non eſt multum facile reſpondere ipſe tā reſpōdet q Duo

rei eſt fideiuſſio quedā expreſſa ſiue cōuentionalis ⁊ iſta fit verbis tantū. ⁊ de iſta poſſunt intelligi ar. Jo. alia ē tacita ſiue legalis ſeu a lege inducta. ⁊ iſta pōt fieri ⁊ verbis ⁊ alio mō. ⁊ iſta pōt cadere in duobus reis. ⁊ de hoc loquit hic. ⁊ iſta tacita loquit. l. ad muni cipa. l. ij. ⁊ de fideiuſſ. tutorum. l. cum oſtendim'. ¶ Ad illud qd de cōpenſat. di q verum eſt q nō pōt obijcere cōpenſat. ſed hoc ideo eſt quia non cōuenit ex perſona alterius ſed ex ſua. ⁊ hec ē re gula q quotiens quis ē dupliciter obligat' ſ. ex perſona ſua ⁊ al terius ſi cōuenitur ex pſona alterius non vtitur exceptōibus cōpet tibus ex perſona ſua vel ecōtra ſz ſi cōuenitur ex perſona ſua non vtitur exceptōibus cōpetentib' ex perſona alterius. j. de ſolu. l. ſi duo. ergo cum vnus cōreus cōuenitur ex perſona ſua non ē mi rum ſi non opponit cōpenſat. vel alias exceptiōes ex perſona alte rius cōpetentes. Dy. qui de hoc late notat. j. de duobus reis. l. reos. vt ibi dixi. hec tamen opi. Dy. non vī hic placere Ray. Primo quia repugnat intentōi eorum qui ſe voluerunt principaliter obli gare. ergo non dz vltra intentionē pducere. ſ. ſi cer. pe. l. non oīe. ⁊ de act. ⁊ obl. l. obligationū ſubſtantia. ¶ Item quia ſicut fideiuſ ſio expreſſa requirit ſtipulationē expreſſam. vt. C. de fideiuſſo. l. blanditus. cū cōcor. ſ. notatis. ⁊ ita tacita tacitam a lege preſum ptam. qd non reperit hic. licet hoc reperiat in legibus per Dy. al legatis. j. ad municip. l. ij. ⁊ de fideiuſſo. tu. l. cum oſtendimus. §. fi. cum ſi. ⁊ non debemus legem extendere. j. ſo. ma. l. ſi cum dote. §. de viro. maxime quia hoc nulla. l. reperit expreſſum q rei vide antur fideiubere ⁊ erubeſcimus cū quid ſine lege dicimus in au cten. de triēte ⁊ ſe. §. cōſideremus. ⁊ ad hoc. C. de col. l. illud. ⁊ q tacita fideiuſſio de qua loquit Dy. dz equipollere. ſ. ſi cer. pe. l. cū quid. ¶ Sed quid in tanta varietate tenebimus. glo. que eſt. C. d duobus reis. l. i. vī approbare opi. Jo. q non videnē inuicē fide iubere. ⁊ ſi vnus ſoluat totum ⁊ non ſint ſocij q agat act. neg. ge ſto. ⁊ ibi de hoc tetigi. ⁊ hanc opi. ſequit Dy. j. de admi. tuto. l. ſi plures. ij. Si ergo datur act. neg. ge. ⁊ non mandati per indirectū tollitur opi. Azo. q non videant fideiubere. opi. Azo. videt appro bari in glo. in auct. de duobus reis. circa principiū. col. vij. q opi. Azo. habetur in ſumma ad velleianū. §. item ceſſat hoc ſenatuſcō. cum mulier interceſſit in rem ſuam ⁊ in ſumma mandati. §. item. ⁊ ſm quoſdam tacitum mādatum. Credo q omniū poſſit ſalua ri opinio. ſi dicamus q non videantur ſimpliciter fideiubere. ſed q ſint ſimiles fideiuſſoribus ⁊ videantur fideiubere ſz quid. ſ. quo ad quedam. ⁊ pro hoc bene dicam. l. iij. §. i. j. de duob' reis. ⁊ hoc videtur innuere hic glo. magna vltra mediū licet obſcure. Ibi vel dic non fuit color queſitus. ⁊ pro hoc enim ſaluaē opi. Jo. q non videatur ſimpliciter fideiubere p rōnes ſuas. ⁊ ſaluaē opi. Mar. ⁊ Azo. ſm quid vid. anē fideiubere ſeu eē ſimiles fideiuſſores h' quo ad quedam vt pz in glo. adhibita diſtinctione Azo. ad quem per uenerit pecunia. ⁊ hanc credo fuiſſe mentē Di. quatenus dixit de tacita fideiuſſione ⁊ expreſſa. licz cauſet per Ray. quidam etiā ſpe cialiter reſpondent ad rōes Jo. q loquūtur ⁊ debēt intelligi in cō reis ex cā lucratiua ita q ſit debitum pprium ſingulorū non cōe vel cōicandum vbi beneficiū vnius ita demū prodeſt alteri ſic ſunt ſocij. ⁊ hoc rōe pprij intereſſe non rōne alicuius fideiuſſionis. ſec' ſi non ſunt ſocij. quia tunc ceſſat illud intereſſe vt pbat. j. ad. l. fal. l. in lege falci. hic ſeruan. de li. le. l. iiij. §. nunc de effectu. dicta. l. vtri nius. de fideiuſſo. §. ſed cum duo. ſ. de pactis. l. fideiuſſoris. ⁊ l. idem. in princi. Ja. de bel. qui hanc qōnem late diſputauit. ⁊ cuius effectū poſui. C. de duobus reis ſuper rubrica. ver. itē querit. pdi ctus Ja. de bel. ⁊ Cy. poſt longā diſputationem ſoluit ſub tali di ſtinctione quam hic repeto. vt cōplete hic habeat iſta materia. di cit enim. aut duo rei cōſtituūē re tantum aut verbis ⁊ re aut ver bis tantū. Primo caſu ſubdiſtingue aut cōſtituunē re tacite aut expreſſe. ſi tacite non videantur inuicem fideiubere reſpectu credi toris quo ad modū vel viā agendi. nec ēt quo ad beneficium diui ſionis ſed inter ſe ſic ſm quid. ſ. vt alter ab altero ſuo mō repetere poſſit. fallit in tutoribus ⁊ curatoribus qui exēplo fideiuſſorum p portionibus tantū' tenenē vt. j. de tute. ⁊ ra. diſtra. l. i. §. nunc tracte mus. ¶ Item fallit ſi color eēt queſitus in fraudem. ſed iul. in pri. ⁊. §. i. ſ. ad macedo. ⁊ hic. nam his duobus caſibus diuiſionis be neficiū obtinet inter eos ſic intelligiē. ſ. cōmo. l. ſi vt certo. §. ſi duo bus. ⁊ l. ſequētib'. ⁊. j. depo. l. i. §. ſi apud duos. vbi pz q bñficium diuiſionis locū non hz ſiue cōuenīatur in rē ſiue ex dolo vel culpa

ſic.j.man.l.creditor.§.duobus. Jtē fallit ſi expreſſe actum eſſet ꝙ eſſent cū fideiuſſores.ꝛ hoc caſu poſſ; ꝓcedere opi.Marti.nec corrigunt̄ predicta per auct.de duob⁹ reis qui alio caſu loquitur. Si vero duo rei ꝯſtituunt̄ expreſſe rc.non vident̄ inuicem fideiu bere reſpectu creditoris quia fideiuſſio niſi verbis cōcipiatur nulla eſt. C.de fideiuſſ. dicta.l.blandinus.cū cōcor.§.notaris.ꝛ.j.mā. l.ſi heredi.§.neqꝫ enim. Sed quantū ad beneficium diuiſionis in ter ſe fideiubere videantur vt alter ab altero ſuo modo repetere poſſit.ꝛ hoc caſu correcta ſunt vetera iura que beneficiū diuiſiōis non ꝯcedebant.j.locati.l.cum apparebit.C.locati.l.ſi diuiſa.cum ſi.ꝛ iſto caſu loquit̄ in auct.de duobus reis.§.i.ibi ꝙ ſub alterna ꝓmiſſione creditum eſt.ꝛ.§.ſic ꝛ enim.ꝛ hoc intellige ſi debitum eſt cōe ex natura cōtractus ꝛ rei.tunc enī; beneficiū diuiſionis obtinet inter eos.vt dicta auct.de duobus reis manifeſte apparet in prin.§.ꝛ ibi non cōe debitū ꝛc. Sed ſi debitū ex natura ꝯtractus ꝛ rei eſſet inſolidum ꝛ obligatio ꝛ actio eo caſu ſtandum eſt veteri iuri quia iuſtius eſt ꝛc.vt dicta.l.cū apparebit.que vtroqꝫ caſu loqt̄ cū cōcor. ¶ Scḋo ꝛ tertio caſu principali quādo re ꝛ verbis vel verbis tantū cōſtituunt̄ ſubdiſtinguꝫ aut debitū eſt cōe aut cōicatum aut alterius ꝓpriū aut vniuſcuiuſqꝫ ꝓprium ꝛ eſt certū aut ē dubium. Si debitū eſt cōe vel cōicatum.vident̄ inuicem fideiubere etiā; ſi non ſit expreſſe actum ꝛ reſpectu creditoris ꝛ quo ad diuiſiōis beneficiū ꝛ inter ſe.ꝛ ſic pōt intelligi ſalle.l.reos.j.de duob⁹ reis. ꝛ in auct.e.§.i.que pōt intelligi in fideiuſſione tacita ꝛ dicto caſu in expreſſa.ꝛ hoc equitas ſatis ſuadere vr̄ ꝛ eſt rō ꝙ omnia preſumuntur ſolēniter acta.vt inſti.d fideiuſſ.§.fi.ꝛ ꝙ creditori hoc pōt ꝓdeſſe ꝛ non nocere cū ꝑ auten.ſemꝑ beneficiū diuiſionis locum habeat.ꝛ hoc mō pōt ꝓcedere opi.Mar.ꝛ Azo. Si vero debitū eſt alterius ꝓprium tunc fideiuſſio non p̄ſumit̄ quia non eſt veriſimile creditorē fideiuſſionē facere voluiſſe que ſibi nocere poſſet. ar.j.de teſtā militis.l.iij.ꝛ iſto caſu autem locū habet cū debitum nō ſit cōe.fallit ſi color eſſet queſitus creditore ſciente.vt dicta.l.ſ; iul.§.i.ſ.ad macedo.ꝛ de in rem verſo.l.ſi pro patre.§.i.ꝛ iſto etiā caſu ꝓcedere pōt opi.Mar.ꝛ Azo.ꝛ erit fideiuſſio ſm̄ quā.l.vt per aūt.cōueniatur in ſubſidium ille qui loco fideiuſſoris habet̄ ꝛ etiam inter ſe quo ad repetitionē ſed reſpectu creditoris quo ad viam ꝛ modum agendi per creditorem fideiuſſio nulla eſſe intelligitur. Si aūt debitum ē vniuſcuiuſqꝫ ꝓpriū inſolidū ꝛ acquirit ꝙ vno ſoluente alter liberet̄ ꝛ eſt certum ꝛ nulla fideiuſſio preſumit̄.nec inuicem fideiubere vident̄ aliquo reſpectu vt.ff.de nouat.l.ſi rem. §.ſi duo.ꝛ.j.ad.l.fal.l.in lege fal.hoc eſſe ſeruandū ſecūdo reſpōſo de dona.inter virum ꝛ vxo.l.ſi ſponſus.§.i.ꝛ de lib.l.ſi is qui. in prin.ꝛ hoc locum habet opi.Jo. ¶ Si vero dubium preſumēdum eſt id qḋ verba ſonant.ſ.de exercito.l.i.§.ſi is qui nauem. ver.igitur in re dubia.vnde ſi obligatio eſt re cōtracta preſumendum eſt creditū; fore cōe ꝛ ꝓ parte fideiuſſiſſe vt ex ſupraſcriptis apparet.ꝛ ar.C.de duobus reis.l.i.ꝛ locati.l.ſi diuiſa.ꝛ dicta.l.in lege fal.primo reſponſo. Si vero ſolēnitate verborum eſt obligatio contracta p̄ſumendum eſt ꝙ obligatio ꝛ reus vniuſcuiuſqꝫ ſit ꝓpria cum quilibet promiſit inſolidum ꝛ ſibi inſolidum fuerit ſtipulatus ſibi vt dicta.l.ſi rem.§.ſi duo.ꝛ dicta.l.in lege fal.ij.reſpōſo.ꝛ de fideiuſſione dic vt.ſ.ex predictis patet ꝙ fideiuſſio tripliciter conſiderat̄ vno modo reſpectu creditoris quo ad modū et viam agendi. Secūdo reſpectu creditoris ꝛ correorū quo ad beneficium diuiſionis. ¶ Tertio reus correorum inter ſe vt alter ab altero repetere poſſit ſi ſolidum ſoluat. Ja.de bel. ¶ Jn glo.colore queſito ibi peruenit ad titium ꝛ ꝙ infra ſequitur partem dic.l.nihil. Jbi ſm̄ Joan.ꝛ tunc fuit etiam color queſitus.ꝛ dic pro parte promiſit. Jbi in glo.magna circa medium ver.vel dic non fuit color. Jbi queſitus ꝛ hoc appareat ꝛ probetur. Jbi ſed hoc caſu preſumitur. ¶ Jn glo.magna ibi tunc ſic ꝛ haberet locum actio que oritur ex obligatione vt eſt actio pro ſocio. Jbi de duob⁹ reis Lex duobus ſecūdo.ibi reus obligatus vt.d.l.vtriuſque. Jbi vt iuuet̄ vt.ſ.e.l.quāuis.ibi vtē ſi filius.§.i.immo.l.ſed iul.

t **Actor** ¶ Diuide in tres partes. Primo ponit vnum caſum vſqꝫ ibi nec diſſimile ibi ꝓbat per ſimile vſqꝫ ibi in ꝓpoſita. Jbi ex primo caſu inſurgunt due queſtiones vſqꝫ ad.§.cum heres Jbi male geſta per defunctum. Jbi preſtare ex eo ꝙ hac de cauſa deberet pupillo.ibi vt.l.nullo modo ſic etiam accipitur.j.de acq. re.do.l.adeo.§.inſulam.in fi.ver.ꝛ qui vicinum ſm̄ vnum intellectum.ꝛ de ſignificato huius vocabuli. vide in alphabeto.ꝛ.j.e.l.fi.ibi intelligi poſſit ſed nouam obligationem conſtituit.ſ.e.l.quāuis.§.i.ibi queſtionem que ſtatim ſequitur.ibi impubes eſſet emancipatus a patre cuius ipſe tutelam geſſit ꝛ male.b.ꝛ alter maior xxv.annis.alias tutelam aſſumere non poſſet.C.de legitimo.l.fi. ibi legitimus ꝙ dic vt inſti.de fiduciaria tutela.ꝛ C.de legi.tut. l.iiij.ibi in ꝓpoſita ſpecie in prin.l.poſita.ibi locum habeat quia nō poteſt eo nomine conueniri.ibi interceſſeret ꝛ ſic ipſo iure non teneri eorum nomine.ibi heredem.ſ.tacitum.ibi emptionem hereditatis a ſe factam.ibi locus non ſit quia ſuam rem egit vt.ſ.e.l.aliquā in prin.ibi preſtiti de ſuo.ibi quid ergo redit ad primum caſum huius.l. Jbi interceſſio quia hic interceſſit ꝓ debitore apud creditorem in principio.no.l.promiſit ipſi debitori.ꝛ ſic non obſtat.

Cum heres. ¶ Vbi mulier ſe principaliter obligat non tenetur creditor eſſe moroſus quo vertatur pecunia dūmodo colore queſito alienam obligationem non ſuſcipiat.hoc dicit.vel magis ad literam maſculus mulieris mandato ꝓ alio intercedens antequam ſoluat ſe tuetur beneficio velleiani aduerſus creditorem ꝛ mulier contra eum poſt ſolutionē vero nec ſolutum cōdicit nec mulieri exceptio velleiani cōpetit niſi creditor fraude fuerit machinatus. Et quia.§.eſt ſatis ꝓlixus dic caſum in terminis.titius erat debitor tuus. Mulier pro eo apud te volebat intercedere. tu voluiſti eam recipere ſed tecū participato conſilio mulier petijt a me mutuam pecuniam vt tibi ꝓ titio ſolueret quam pecuniam ego ignorās eam intercedere vel ſe ſtipulatus fui ab ipſa mihi reddi.ꝛ iuſſit mihi vt eam tibi ſoluerem pecuniam p̄manibus ꝓmiſi eam tibi ſtipulanti.queritur an exceptio ſenatuſcon.pſit mulieri affricanus antequam reſponderet querit an ego in hoc caſu ſim ſimilis fideiuſſori mulieris intercedentis.ꝛ hoc approbat ꝛ poſtea diſtinguit an antequam tibi ſoluam repiam interceſſiſſe mulierē quo caſu excipere potero cōtra te ꝛ mihi in mulierē denegabitur actio aut ſolui anq̄uam ſcirē eā interceſſiſſe quo caſu agam eum effectu contra mulierem nec tuabitur velleiano eam ꝓinde habēdum ſit ꝛc.ſ; Jul.addit primo mēbro diſtinctionis.ſi ego tibi ſolui poſtquam mulierē ſciui interceſſiſſe vt tunc mulier contra me adiuuetur nec habet locum ſimilitudo debitore a muliere delegato.ꝛ hoc facit iul.in vſi.quē poſtea ꝛc. Jbi ad manum ꝛc.i.p̄manibus vel in ꝓmptu.ibi ei proſit. ibi reſpondi videri.obligari.non diffinīedo loquitur ſic.ꝛ.j.in vi. ꝛ hic paulo loquitur allegando.ꝛ certe ſm̄ glo.an̄ ſolutionē prodeſt poſtea non niſi creditor ſciens fraude fuerit machinatus vt.j. fi.l.ibi condicere poſſum ibi.i.a te ꝯdit.indebiti vel ſine cauſa. ibi credidiſſem bona fide quam ipſa poſtea tibi dedit.ibi in creditū; iſſet.i.dictam pecuniam mihi credidiſſes.ibi locus non ſit niſi creditor ſciēs fraudē fuerit machinatus. quia tunc ſecus ſm̄ ſuam iul.in fi.ibi in ſe tranſtulit.ꝛ ſic ſe ꝓ alio obligauit. Jn glo.non exiſtens in fi.hic glo.corrupta eſt ꝛ d; dicere.ſ.e.l.quāuis. Jn glo.ſ. iul.ibi vel d.ſtinguitur hec vera.Rai. Jbi.§.antepenul.ꝛ.l.quidam in prin.ꝛ.l.quāuis.§.ſi cum eſſem.ſ.e. Jbi videtur.ſ.no.principaliter bona fide in ſe obligationē ſuſcepit.vnde hic fraus fuit facta ſenatuſconſulto.ibi non vt patet.ſ.e.l.ſed ſi ego.ꝛ.l.quāuis.§.interdum.ꝛ.l.imo in fi.glo. Sed hic nihil eſt quia machinatus non poteſt dici qui ignorauit ꝙ tex.hoc caſu ponit Vi.

r **J pro vno.** Ex duobus reis ꝛ interceſſit animo nouandi vt dicit glo.

r **J pro aliquo.** Puta pro procuratore ſuo. Jbi heredibus ſcꝫ fideiuſſionis.

r **J mulier in iure.** ¶ Mulier alienam obligationem ſuſcipiēs ꝑ modū ꝯfeſſionis vel alio mō iuuat̄ velleiano dūmodo non decipiat.hoc dicit.ꝛ dic in iure idest coram iudice competenti.vt.ſ.de interrogat.actio.l.voluit. §.i.ibi ſe heredem alicuius debitoris defuncti ꝛ falſo. ibi interceſſiſſe videri vt iuuatur velleiano ſi ꝓ hereditarijs bonoribus con

venlatur vere tamē interceſſit vt in gl. ibi ꝙ ſi eſtimauerit iuſto er rore. ibi adiuuari quia reperitur interceſſiſſe pro vero herede. nec ob. C. de iur. et facti igno. l. error. vt ibi no. et vide quod dicam. j. e. l. ſi mulier. intercedēdo animo.

d **Debitrix.** ¶ Ubi mulier inuenitur obligata et nō periclitata non iuuatur. ſed ſi ꝓmittat et periclitatur iuuatur hoc dicit. ibi a creditore cui non obſtabat exceptio velleiani. alias ſecꝰ ſ. e. l. quāuis. §. ij. ibi non vicitur exceptione velleiani quia liberaſ a ſuo creditore. vnde licet ſit obligata ꝓ alio non tamen leſa ſed in ſequenti caſu obligata eſt et leſa licet nō vere interceſſerit ſi preciū interceſſionis ꝓmiſerit. et ſic tantum ei abeſt. et ideo iuuaſ. ſed in primo caſu non leditur. et ideo nō iuuatur. et ſic intellige gl. que male explicat Ja. buti. ¶ Ibi ꝓmiſerit creditori ne reciperet eius interceſſionē.

Si ſenatus. ¶ Reſtitutiones legales fiunt ſine interuallo temporis ꝙ factum hominis nō expectāt. hoc dicit. ibi interceſſerit animo nouandi. ibi ꝯdicat ꝙ poteſt vt. ſ. de condi. indebi. l. qui excep. et ſubaudi vel excipiat. ibi ſolutionem ſed ſtatim ipſo iure reſtituitur vt no. in. §. ſeq.

Si pro eo. Ibi actio non ob. ſ. e. l. hec actiones vt ibi notatur. Ibi continua. i. priori tempore continuata non integra. ſed que ſupererant tempore quo mulier interceſſit. In glo. ſi per iudicis officium in fi. dic. nec ob. l. contraria. quia hic nō ē a lege natiua. et ſubrogatus in locū alterius. et idē ſpecialis eſt hꝫ vt. ſ. ſiquis cau. l. ſi cū. §. qui iniuria ſ. Jtē nō ob. C. de reputa. que fiunt in iudi. in integrū reſti. l. i. vt ibi no.

f **J mulier.** ¶ In glo hic diſtinguit in fine. hoc non plꝫ cū hic dicaſ intercedēdi animo et ſic ſciebat ſeruū ſuū nō eſſe et ſic decipiēdi animo reſpōdebat. ſꝫ dic ꝙ hic actor ſciuit mulierem falſum reſpōdere et ſic nō videſ deceptus ꝙ ſciuit vt. j. de act. emp. l. i. que diſtinctio ſcientie vel ignorantie actoris locum hꝫ. vt puto dicta.

b **Bona fide** ¶ Color queſitus inter mulierem et debitorē creditori non nocet. h. d. ibi ſecutus puta ſibi mutuādo. ibi nō ſubmouet niſi colore queſito. vt. C. e. l. ſi ſenebris.

Cum ſerui ¶ Culpa ſerui in ꝯtrahēdo cōmiſſa dn̄o imputaſ. h. d. Ibi mulieris ꝓ ipſo ſeruo intercedētis. ibi domino queſitū ꝯtra mulierē ſꝫ ꝯtra principalē ſic. vt. ſ. e. l. quāuis. §. ſi cū eſſem in fi. et in his querendis bene preiudicat ſeruus domino. vt in. l. ſi. C. de acquir. poſ. hic in glo. allegata poſt obligationē ꝯtractam totū debet eſſe ſuū et ſe teneri ſoluere ſicut ſepe fit ꝙ nō preiudicat creditori.

Uxor. ¶ Nō videſ mulier intercedere que gerit negocium ꝓpriū. et ideo non iuuatur velleiano. h. d. Ibi obligauerat forte in caſu quo illa nō eſſet ſoluendo. Aluc. de ro.

f **Eia** ¶ Aſſecuratio mariti creditori non debꝫ obeſſe. h. d. ibi fideiuſſore marito quod eſſe potuit nō econuerſo. vt. ſ. e. l. ij. et ibi no. in fi. no. ꝙ ſi viuus cōreorū ꝯficeſ. ¶ Fundꝫ vxoris ſue ſponte ꝯſcientis et breuiter dicit excogitatā ꝯtra velleianū vel in eiꝰ fraudem reſcindeſ. h. d. vſqꝫ ad. l. ſi decipiēdi. ibi ob cōditōem. i. ſcāꝫ ab eo vel aliā ſimilē cām ſm̄ Odof. ibi annumerio ꝓpriū nomen creditoris. ibi ſua fide et in fraudē velleiani in fi. ſi infraudē velleianī eā vt principalem accepit. et hoc tollit ꝯtrariū ſm̄ veritatē. In glo. vltima in fi. hec vltima vera. vnde ſi queritur de obligatione rei mulieris ꝯſentiēns viro ꝙ eā obliget non ē dubiū ꝙ ē interceſſio. vt. ſ. e. l. quāuis. ſi vero de pecunia ꝑ eā ſoluta ob eam cām. ſic ſi a prin. accepit in rem ſuā et mutata volūtate ꝯuerit in rē mariti nō iuuaſ. Si vero ab initio in cām mariti. ſi color fuit queſitus ſciente creditore iuuatur vt hic. et. C. e. l. ſi ſenebris.

q **Quidam** Ibi accepe nō tamē eā ꝑ fraudem ad ꝯhendū induxit. et hoc tollit cōtrariū ibi dedit heredibus ex cā mutui. ibi obligatos nō eſſe principaliter ex ꝯcīu mulieris ſꝫ diſpōne iuris ſic. et hoc ſequiſ. ibi dederit act. qua mulier tenebaſ. In gl. i. nomine taꝑ rerū dic. i. in heredes lucij ticij qui ſunt debitores in ꝑſonali. et

hipothecaria q̄ daſ ad dictas res nō aūt intelligas ꝙ ſint debitores mulieris. et tāquam nomina ipſius mulieris tenerentur iſti creditori quia illud falſum eſſet vt. ſ. e. l. quāuis. §. ſi cum eſſem. ¶ In glo. ibi. ſed non dolum cōmittendi quedam tamen idem quia ſepius punitur eius dolus muliere de medio ſubducta.

f **J decipiendi.** ¶ In prima parte mulier decepit creditorē deducendo eum in errorem facti. In ſecunda in errorem iuriſ et lꝫ ſcdo caſu creditor ſit in culpa errando in iure mulier eſt in dolo qui preponderat et ideo non iuuatur. de hoc vide. j. e. l. fi. §. ſi mulier ne ipſa in fi. gl.

f **J mulier.** ¶ Ubi fideiuſſor habet propriam exceptionē non ſibi cum debitore cōmunem poteſt eam omittere et creditori ſoluere et a debitore repetere. hoc dicit. Ibi ſoluit errore iuris et facti.

f **J mulier.** ¶ Hereditatis alicuius forte egeni vt ſit maior dubitatio ibi minoris qui talem hereditatem poſſit dimittere beneficio reſtitutionis vt. j. de acqui. here. l. impuberibus. et ibi no. Mulier enim non iuuatur niſi quando per interceſſionem leditur ſed minor qualitercūqꝫ ledatur. ſupra de mino. l. aut pretor.

Si mulier. ¶ Uiciato iure dationis viciatur ius acceptoris. hoc dicit. Ibi datam ꝓ alio extra rem ſuam. Ibi eo nomine dolo vel culpa creditoris. Ibi eſtimeſ dānum a creditore ſibi ſarciendum. Ibi petitionē per act. in rem. j. ſ. actio. et oblig. l. actio. in perſonam. Ibi bone fidei emptori. non ob. infra de acquir. re. do. l. non eſt nouum. quia ibi pignus vtile hic autem inutile.

Jtem ſi mulier. ¶ Ubi mulier principalē ſe obligat vel donat non iuuatur niſi contra ſenatuſcōſultū fuerit fraus excogitata. hoc dicit. Ibi vendicat ꝙ facere poteſt vt ſequitur. et. ſ. §. proxi. Ibi aut ſi ea verba replicationis. ibi veneri per ſeipſum in glo. immo videtur. ibi emptor inuenit et pecuniam donauit non autem interceſſit. ſed hic fuit color queſitus a creditore vel marito vel muliere ſciente creditore tamen. in fi. hec non eſt ratio vt. j. §. proxi. et quia in cōtrario dicit interceſſura. dic ergo ꝙ hic iam mulier interceſſerat ibi non licet ꝓpoſitum intercedendi habuerit. ¶ Jtem hic fuit color queſitus ibi non. et ratio diuerſitatis inter delegationē et interceſſionem eſt quia qui delegat donat non qui intercedit. ¶ Si mulier ne ipſa ſiue per ſe ſiue per alium mulier alienam obligationē ſuſcipiat iuuatur et is qui pro ea interceſſit ſi creditor fraudem adhibuit ſi ignorans fuit et debitor ſciens tenetur et mulier non. hoc dicit. Ibi egiſſet quia ſciebat mulierem mandaſſe. ibi ergo ſuſſem qui interceſſi mandato mulieris. ibi teneri non ob. ſ. e. l. tutor. in fi. vt ibi no. ¶ Quid ſi fideiuſſor et creditor ſciuerunt nunquid fideiuſſor iuuatur. Hugo dicit ꝙ ſic quia in pari cauſa potior eſt cōditio cōuenti. potes etiam aliam rationem aſſignare quia creditori nūquam ſuccurritur niſi fraude ſibi a fideiuſſore cōmiſſa quam pati non videtur cum ſciuit vt. j. de actioni. empti. l. prima. In glo. quid ſi ego. ibi ſi fideiuſſores. ſed quomō potuit ignorare factum ſuum. vt. ſ. e. l. quāquam. Reſpondeo forte fuit aliqua iuſta cauſa vt quia mulier faciebat fideiuſſorem credere ꝙ erat vtile ipſi mulieri et ꝙ intercedebatur in rem ſuā. vel dic ꝙ errauit in facto alieno quia neſciebat quid eſſet actum inter mulierem et creditorem penes quem debebat intercedere ſed in. l. quāquam errabat in facto proprio. ¶ In ea. glo. in fi. videtur ꝙ non debeat iuuari vt. j. de fideiuſſo. l. ſi titius. vel dic ꝙ ſic. quia qui in iure errauit fuit in culpa vt ſupra de his qui no. infa. l. liberorum. §. notatur. et ibi in gl. et iſta fuit in dolo qui preponderat vt ſupra eo. l. qui decipiendi. et ibi dixi. Sed in. l. ſi decipiendi ſciebat mulier ſe intercedere non poſſe. hic non. Jaco. bu. ¶ Dominus Ri. tenebat ꝙ error iuris non excuſaret.

Si mulier pro eo. ¶ Mulier velleiano renūciās non iuuatur. hoc dicit.

ibi accipe animo nouandi. & ſic non ob. C. de procur. l. alienam vel hic renũciat velleiano ibi non. ar. ff. e. l. ij. §. fi. ¶ Ibi ſecũ vſuraʒ collige ꝙ qui ſuſcepit in iudicio defenſionẽ alterius non pōt opponere exceptionẽ ex ſua perſona cõpetens. ſed ſolum competens illi quẽ defendit. ¶ Op. ꝙ non ſit neceſſaria renũciatio ꝙ aut mulier ſciuit ſibi nullam ꝯpetere. & ex ſola ſcientia preiudicat ſibi. vt. ff. e. l. ſi decipiendi. aut ignorauit. & tunc etiam renuncians ſibi non preiudicat vt ibi no. So. pōt eſſe ꝙ ipſa ſcit & creditor etiam vnde non ſibi preiudicat niſi renũciet & intellige ꝙ pōt renunciare quãdo ꝓ extraneo intercedit. ſecus ſi pro marito quia tũc ipſo iure nulla obligatio cõtrahit̃ & renũciatio nihil operat̃. vt. C. e. auct. ſi mulier. vbi de hoc no. & dixi. ¶ Querunt vltramontani an ſit verũ ꝙ mulier in cõtractu poſſit renunciare velleiano. & dicunt ꝙ non eſt lex in mundo que hoc dicat & tenent ꝙ renũciare nõ poſſit velleianum ſuccurrit̃ fragilitati mulierũ vt. ff. e. l. ij. §. verba ne decipiantur. ſed ſi liceret eis indifferẽter renunciare in cõtractibus ita deciperent̃ de facili in renũciatione ꝓpter ſexus fragilitateʒ ſicut in cõtractibus & ſic nulla eſſet vtilitas ſenatuſcõſulti. non obſtat §. quia hic fiebat renũciatio ex interuallo & non fiebat in cõtractu ſed in iudicio vbi non eſt veriſimile ſic eam decipi propter iudicis auctoritatẽ. ar. j. de cura. bo. dan. l. is qui. & qḋ ibi no. ¶ Iteʒ quia in iudicio mulier videt ꝓmptum periculum. & ideo non ſic de facili renunciabit ſicut in cõtractu vel ſi renunciat videt̃ in ea magna cõſtantia & ceſſare fragilitas ſexus. Sed cõtra vltramontanos facit quia iſta exceptio velleiani eſt inducta in fauorem mulierũ ergo ei renunciare poſſunt. C. de pactis. l. ſi quis in cõſcribẽdo. Sʒ ipſi reſpondent ꝙ iſtud beneficium eſt inductũ propter ſexus fragilitatem. & ideo non poſſunt renunciare & ſic de facili verbis renunciarẽt ſicut etiam intercederent. ar. ff. e. l. ſed ſi ego. in fi. & ꝓ hoc etiam licet non allegent quia iſtud beneficium eſt inductum in fauorem generis muliebris non in fauorem ſingularem iſtius vel illius mulieris. ergo ei renũciare non poſſunt ſicut de priuilegio clericorum ꝙ non poteſt ei renunciare quia inductum eſt in fauorem totius cleri non ſingulariũ clericorũ vt no. extra de foro competenti. c. ſi diligenti. Item videtur etiam fauor publicus cui renunciare non poteſt. ff. de pactis. l. ius publicum. ¶ Sed fortiꝰ videtur cõtra vltramõtanos vt̃ tex. in auct. vt matres debitrices & creditrices. §. quia vero. que eſt poſita. C. quãdo mulier tutele officio fungi poteſt. auctẽ. matri & aue. vbi habetur expreſſe velleiano renunciari poſſe & debere. Sed ipſi reſpondent ꝙ ille eſt caſus ſpecialis quãdo mater & auia ſuſcipiunt tutelam ꝙ beneficio eius a lege cõceſſo ne poſtea cõtrahentes tãquam cum tutoribus decipiantur vt. C. de his qui veniam eta. impe. l. j. vnde ibi renunciauit diſpoſitione & auctoritate. l. ſpecialiter. ¶ Et pro opi. vltramontanorum facit. l. antiqua. C. e. quo ad mentem & verba ſed vnum facit cõtra vltramõtanos qui ꝯſentiunt ꝙ ex interuallo poſſit mulier renunciare per. l. ſi mulier. C. e. quaſi tunc poſſint eſſe deliberata nec ſubſit preſumptio deceptiõis. Sed illa. l. requirit interuallũ biẽnij ꝙ multis durum vr̃ ſed ipſi cõcedunt ꝙ interuallũ debeat eſſe biẽnij fauore mulierum. fore opinio vltramontanoꝝ ſtricto iure vera eſt. tamen totus mundus hodie ſeruat opinionẽ huius glo. & aliarum que vbiqʒ tenent velleiano poſſe renunciari vt no. etiam. ff. ad macedo. l. tam & fi. ff. e. l. §. i. l. i. & ad macedo. l. fi. Iſta etiam opi. ꝙ renunciari poſſit ſequitur Hoſti. in ſumma de renuncia. §. qui renunciari. verſi. aut ꝓpter priuatam. & Azo. in ſumma ad velleianum. & ſpeculator in multis partibus vbi ponit cõtractus mulierum & tangitur per eum de renunciat̃. & concluſione §. primo. ver. item iuri publico. de hoc etiam ſatis tangitur p Cy. C. de epiſco. & cleri. ſi quis in cõſcribendo. Sed ſuppoſito ꝓ vero ꝙ mulier poſſet renunciare omnes tenent ꝙ debet eſſe certiorata de viribus velleiani quia iuri ꝙ ignorat ſibi competere renũciare non poſſet vt. C. de inoffi. teſta. l. mater. an eſt hoc verum totus mundus ſeruat ꝙ ſic. dominus meꝰ Ri. tenebat ꝙ non erat opus certioratione quia certi ſunt caſus ſpeciales quibus ſuccurritur mulieribus iuris ignorãtibus qui notant̃. C. de iur. & fac. igno. l. fi. inter quos non eſt caſus noſter. nec ẽt repit̃ aliqua. l. expreſſim ꝙ certiorari debeat. licet glo. hoc teneant & doctores per dictam l. mater. & l. cum a ꝑul. ff. de tranſac. Sed leges ille vere nõ loquũtur de ignorantia iuris ſed facti. ꝓ opi. tamen glo. & cõmuni facit ꝙ in damnis euitandis iuris error nõ nocet vt. j. de iur. & fac. igno. l. iuris et. l. error. Cum ergo ex renũcia. velleiani mulieres damnum incurrant videt̃ neceſſarium ꝙ certiorentur. & hoc obtinet cõſuetudo & cõmunis opi. vt dixi. ¶ Et de iſta materia iſtius renũciatiõis tetigi de verbo. obliga. l. ſciendum. ver. demum quero. & ver. ſeq. ff. ſi quis cau. l. ſed & ſi quis. §. queſitum. quaſi circa finem. ¶ Concedunt etiam vltramontani ꝙ ſi mulier renũciet in cõtractu cum ſacramento ꝙ teneat per auct. ſacramẽta. & ꝓ hoc extra de iureiuran. c. ex reſcripto. & ibi per Inno. in viii. glo. ¶ An mulier heretica perdit iſtõ bñficiũ velleiani videt̃ ꝙ ſic in auct. ꝺ priuile. dot. heret. mulieribus nõ preſtando. §. poſtmodum. ver. ſed ſi vt. coll. viij. & an idem in excõmunicata contrariũ videt̃ ſentire Archidia. in vtroque. iii. q. prima in ſumma circa finem in glo. regulariter.

Intercedere. ¶ Ibi mulier ꝓ alieno ſeruo ſe obligat ſubueniatur ab obligatione & naturalis re integratur in ſeruum & in dominum de peculio hoc dicit. vel de in rem verſo ſi verſum eſt in rem domini. Albericus de roſate de pergamo.

¶ Sequitur rubrica de compenſationibus.

¶ Super rubrica vide Azo. in ſumma. & quod dixi. ff. de cõdi. indebi. l. ſi non ſortem. §. ſi centum. & l. qui inuicem. inſti. de act. §. i bonefidei in glo. & per Di. in lectura ſua & ꝯmoda. l. in rebus. §. fi. j. qui po. in pi. ha. l. ſi debitor. de dona. inter virum & vxo. l. ꝙ aut̃. §. ij. & l. ſi id quod. §. illud recte de iure fiſci. l. aufert. §. qui compẽſat. & de verbo. ſigni. l. dediſſe. ¶ An compẽſatio poſſit obici extra iudiciũ dixi. ff. de nego. geſt. l. debitor. & j. l. ſi quid a fideiuſſore. ¶ An excõmunicatus poſſit compenſare vide Ber. Inno. & alios extra de exceptio. c. cum inter. R. priorem. & in q etiãõibus Bartho. hic. C. xvij. q. que incipit queritur vtrum excõmunicatꝰ. & ꝑ Archi. extra de reſcrip. c. ipſo iure. li. vi. & idem pōt dici in bartolo vt dixi. C. e. ſuper rubrica.

Compenſatio. ¶ Diuidit̃ in quatuor partes. Primo ponitur quid ſit compẽſatio vſqʒ ad. l. vnuſquiſqʒ. ibi ponit eius effectum vſqʒ ad. l. ideoqʒ. Tertio ponit eã eſſe neceſſariam vſqʒ ad. l. verum. exinde ponit queſtiones circa materiam vſqʒ in finem tituli. ¶ Oppo. de lega. ij. l. votum ex familia §. ſed ſi vno. So. vt ibi no. Ex qua glo. collige ꝙ aliud eſt compenſatio & aliud computatio ſeu reputatio. compẽſatio enim ẽ vt hic dicitur. computatio vel reputatio eſt ꝙ illud quod expẽdi de tuo in rebus tuis tibi computo. & ita etiam no. Odof. ff. de nego. geſt. l. neſennius. & ad hoc. j. de leg. ij. l. titia. §. lucius. & C. de reputat̃. que fiunt in iudicio in inte. reſti. l. i.

Vnuſquiſqʒ. ¶ Debitor & creditor i genere vel quantitate. Ibi ſubmonet opponendo exceptionem compenſat̃. In fi. debitum compenſabile & vſqʒ ad concurrentem quãtitatem.

Ideo. ¶ Alias ideoqʒ. Ibi neceſſaria. i. vtilis quando debitum erat efficax ad agen. ſi autem non erat puta naturale tantum ꝓ quo nõ cõpetit actio vt. j. de fideiuſſoribus. l. fideiuſſor. §. fideiuſſor. tunc neceſſaria ſtat ꝓprie & dic vt. j. eo. l. ſi ambo. §. ſi ergo igitur. Oldr. ibi repetere quod quando contingat dic vt. j. e. l. ſi ambo. in principio. & facit hec. l. ꝙ fideiuſſor nõ poſſit teſtificari in cã in qua eſt fideiuſſor etiam ſi principalis ſit ſoluendo. ꝙ magis intereſt ſua non ſoluere ꝙ̃ ſolutum repetere. & ita videtur teſtificari pro ꝯmodo ſuo & in cauſa ꝓpria ſecũdario ꝓ hoc. j. quando ap. ſit. l. i. §. impropria. & l. lici. §. ſi alius. vbi de hoc. & C. de teſti. l. omnibus. & ꝙ non ſit admittenda diſtinctio an principalis ſit ſoluendo vel non eſt expreſſum de leg. ij. l. ſi cui. §. i. Ri. ¶ Item facit hec lex ꝙ ſi emi librum vel equum antequam ſoluerem preciũ reperi eum vicioſum vel alienum ꝙ non tenear ſoluere precium. ꝙ intereſt noſtra &c. vt hic dicitur & inſti. de ſuſpectis tu. §. nouiſſime. vbi hoc tenet glo. Sed doctores nõ approbãt illã glo. indiſtincte

ſed dicūt aūt eſt notoriū viciū vel ꝙ rēs ſit aliena ⁊ tūc ꝓcedit illa glo. q₃ perinde eſt ac ſi ſuper eo ꝓnūciatū foret q₃ notoriū ⁊ ſentē tia equiparant̄ ar. ſ. de act. emp. l. emptor. in prin. ⁊ de viſucap. pro emp. l. ſiquis cum ſciret. Si vero nō eſſet notoriū tūc teneretur emptor ſoluere preciū receptis fideiuſſoribus ſuper vicio, vel euictione vel reddendo precio ſi vera ꝓbabūtur que dicūtur vt. C. de euic. l. ſi poſt. ſ. de periculo ⁊ ꝯmo. rei. ven. l. pe. §. fi. ⁊ ꝓ hoc. ſ. de euic. l. illud in prin. Ja. de are.

p **Erum.** ❡ Fideiuſſor interueniēs poſtquam principalis aliquod debitum potuit cōpenſare his verbis ꝓmitto q₃ reus d₃ videt̄ pro mittere ſolū debitū q₃ nō potuit ꝯpenſari. h. d. Jaco. bu. Idē ſi ꝓmittat ſimpliciter q₃ dic vt in glo. Sed quid ſi dices ſi ego fideiuſſi ꝓ al qua poſtea creditor apud quem fideiuſſi factus eſt debitor principalis ita ꝙ cōpenſatio poterat opponi ipſe ſoluit illud debitū ⁊ agit ꝯ me fideiuſſorē excuſſo principali nunquid potero ſibi obijcere ꝯpenſationem illius debiti l₃ ſoluerit q₃ ius mihi queſitum non potuit tolli me inuito. ff. de pac. l. fi. videt̄ q₃ ſic. In cōtrariū facit quia exceptio cōpenſationis non elidit actionē creditoris niſi demum cū eſt oppoſita vt no. ſ. l. ꝓxi. cū ergo ſit ꝑempta per ſolutionē antequā opponeret̄ nō pōt opponi. ⁊ per hoc non ob. d. l. fi. ff. de pac. q₃ ibi erat ius queſitum hic nō ꝓ prima parte eſt opinio eorum qui dicūt q₃ ꝯpenſatio afficit creditum ēt antequā opponat̄ l₃ non ꝑimat. ar. ff. de ꝓcura. l. ſiquis in rem. ſed ſecūdū credo veriorem.

o **Si quid a fideiuſſore.** ❡ Fideiuſſor cōueniens poteſt compēſare quod ſibi ⁊ reo debetur. h. d. Ibi videt̄ ab actore in genere vel quātitate. Queſtio glo. poteſt eſſe bifurcata. prima eſt an ꝯpenſatio fiat ipſo iure non oppoſita ab homine. ❡ Secūda an perimat actionem ipſo iure. De prima dicit q₃ compenſatio h₃ vim ſolutōis. vt. ſ. de verb. ſig. l. dediſſe de ſta. li. l. peculiū. alias ſi peculiū. §. item ra. hu. l. amplius. vnde in delictis fit ipſo iure. vt. ſ. e. l. ſi ambo. ⁊ in ꝯtcibus quo ad impediendū curſum vſurarū q₃ tollit morā ex qua vſure currunt. vt. l. lecta. ſi cer. pe. idem dicit Ja. de are. ēt ſi ſine mora debentur vſure dūmodo poſtea vſurarꝰ debitor eſſe cepiſſet ſui debitoris. ar. ff. e. l. i. ⁊. ſ. e. l. cum alter. Itē fit ipſo iure. ff. de peculio. l. ſi ſemel ad ſecūdam. q. an tollat actionē ⁊ debitum ipſo iure ēt nō oppoſita ab homine omnes ꝯcor. q₃ nō. ſ. e. l. q₃ labeo. ſed ſi eſt oppoſita aut extra iudiciū. ⁊ dicūt quidā q₃ ſic vt. C. e. l. pe. ⁊ dixi. ff. de neg. ge. l. debitor. ❡ Alij dicūt q₃ in iudicio deb₃ opponi ſicut ⁊ alie exceptōes. Et ſi opponatur in iudicio dicūt q₃ ſtatim extinguit debitū vt P̄e. ⁊ ſequaces. Ja. bu. dicit q₃ expectat̄ ſnīa iudicis q₃ ea que in iudicio fiūt expectāt iudicis ſententiam. ſ. de edili. edic. l. ediles. §. item ſciēdū. ⁊ ſi fuit approbata tūc extinguit. ſi improbata tūc nō. vt. ſ. e. l. quod in diem. §. i. ſi nec approbata nec improbata tūc teneat op. P̄e. vnde dū ē in pēdēti ꝑimit ipſo iure ſ₃ reuocabilit̄ ſi reprobet̄. ſi approbet̄ vel nō reprobet̄ tūc irreuocabiliter vt dcā. l. q₃ in diē. §. i. ⁊ ſic ēt pōt intelligi cum opponitur extra iudiciū. q₃ cōſt̄ teneri ⁊ obſuat̄ q₃ extra iudiciū opponi poſſit.

c **Etiam.** ❡ Naturale debitū cōpēſat̄. h. d. Et dic ita q₃ nullo tpe fuit ciuile debitū. vt in pupillo. vt. ff. de neg. ge. l. iij. §. pupillus. ſecus ſi debitū ꝑ ꝯpēſationē pōt elidi vt. ſ. e. l. quecūq₃. ſ₃ ibi erat naturalis ūcta cū ciuili hic ſola naturalis. ſ₃ que ē rō reſpōdeo q₃ quādo vtrūq₃ vinculū aſſuit tunc ſemꝑ exceptio elidit vtrunq₃ vinculum vt exceptio velleiani ⁊ macedoniani. vl̄ tollit ⁊ alterum elidit vt exceptio pacti de non petendo. ⁊ ideo de tali debito non pōt obici ꝯpēſatio. ſ₃ vbi eſt ſola naturalis nūquā fuit exceptio que naturalē lederet. ⁊ iō opponit̄ cōpēſatio vt hic. ⁊ vide quod no. d. l. quecūq₃. ⁊. ff. de condi. inde. l. cū his qui pamphiliū. §. i. in gl. que incipit bona rō. ⁊ in ſumma. e. ti. ver. itē fit compēſatio. ❡ Sꝫ pone q₃ iſte erat debitor naturalit̄ tātū illud debitū naturale ex iuſta ignorātia ſoluit. ⁊ ſic pōt repetere ꝑ ꝯditōez indebi. vt. C. ad. l. fal. l. errore. ſi pōt repetere ergo remanet adhuc naturalis obligatꝰ ſicut erat q₃ eadē ſolutio nō pōt parere liberationem ⁊ repetionē. vt. ſ. de ſolu. l. qui homine. §. fi. ⁊. d. l. cū his qui pamphilum. §. i. nunquid is a quo petit̄ pōt opponere ꝯpēſat̄. talis debiti naturalis.

Azo. dixit ꝙ non vt no. dicta. l. cum his qui pāphiliū. §. i. in ⁊ ista glo. que incipit bona rō. ſed tu dic cōtra in Ube. q₃ poſſit obijci cōpenſatio. ⁊ rō que redditur ab Azone nulla eſt quia dicta. l. error. videret̄ impoſita verbis ⁊ non rebus q₃ video q₃ ex ſententia datur actio in factum vt. C. de rebus credi. l. actioni. ⁊ dat̄ non vt vendicet̄ ſed vt exequatōi mandet̄ vt. C. de execu. rei iudi. l. ſi tamen. ⁊ tamen patit̄ cōpenſatio vt. C. e. l. ij. in fi. Item edicta pretorum debent eſſe efficacia ⁊ non illuſoria. ff. de iudi. l. ſi pretor. ⁊ tamen cōtra ea obijcitur ꝯpenſatio. Et ſi quis dicat hec habent locū quando cōpenſatio fit ex diuerſis cauſis non ſi ex eadem vt in queſtione ꝓpoſita. Reſpondeo immo quando ex vna petitur ex eadem poteſt obijci cōpenſatio. vt. ff. de nego. ge. l. iij. §. ſi pupillus. ⁊ ſi quid opponat quando lex dat act. vt facit. l. illa error videtur dare cum effectu vt. ff. de interr. l. ſed ⁊ ſi poſſeſſori. §. ſed ſi rerum. ergo dabitur hec cōdictio cum effectu vt non opponatur exceptio compenſatōis pōt reſponderi falſum eſſe per ea que dicta ſunt. ff. ⁊ tamen bene pōt dici q₃ hic datur cum effectu. cum non liberet̄ ab hoc naturali debito qui enim naturale debitum ſoluit ſiue compenſat non vr̄ donare vt. ſ. de dona. l. hoc iure. §. ſi quis ſeruo. ⁊ patrimoniū alicuius deterius fit ex debito naturali. ſ. ad. l. fal. l. i. §. id quod. Item quare hec cōdictio indebiti eſſet priuilegiata vt nō peteretur cōpenſatōez. immo probatur q₃ patit̄. C. e. l. ij. in prin. q₃ ⁊ oēs alie actiones patiuntur regulariter vt. C. e. l. fi. ⁊ inſti. de act. §. in bonefidei. Ol.

q **Quod in diem.** ❡ Dies appoſita cauſa dilationis cōpenſat̄. impedit vt hic. ſecus in data cā humanitatis hoc dicit cum. l. ſi cum militi. §. i. qui videt̄ hic cōtra ⁊ qō dicit dari oporteat die non de preſenti ſed aduenīēte die. ceſſit eius dies ſed non venit vt. ſ. de ver. ſig. l. cedere diem. ⁊ ibi de hoc. Et facit hec. l. q₃ beneficium reſtōnis in integrum non poſſit opponi in modū exceptōis antequā poſtulet̄ ⁊ cōcedatur ad idem. l. vltima. in fi. ff. de cōdi. indebiti. ⁊ quia nullo iure vr̄ debitū id qō in integrum reſtitutio cōpetit vt. ſ. ad. l. fal. l. ſi pupillus. ⁊ pro hoc. ſ. de excep. l. exceptiones que ꝑſone in fi. Dy. de hoc ſatis notat inſti. de act. §. rurſus. in lectura ſua. ⁊ dixi. ff. ex quibus cau. ma. l. ab hoſtibus. §. ſed quod ſimpliciter. ver. item quero pulchrā qōnem.

Si rationem ❡ Ubi iudex non curauit de cōpenſatione obiecta ſalua manet petitio in nouo iudicio. ſecus ſi reprobauit. hoc dicit. Ibi ſalua manet ergo ⁊ ꝑpetuata. arg. ſ. de reg. iur. l. omnes actiones. vbi eſt ſpecialis expoſitio. Fran. ❡ Op. q₃ indiſtincte non poſſit peti in nouoꝰ iudicio. vt. C. depo. l. iij. ⁊. ff. de eo quod certo loco. l. centum capue. Sol. illud in acceſſorijs hic in principali. ❡ Item oppo. l. fi. §. vltimo. de cōdi. indebiti. ſol. vt glo. vel dic q₃ ibi ſolute erant vſure debite ſm̄ ſtatum ipſo. nec poſtea per ſententiam latam in principali efficiunt̄ indebite niſi ⁊ cōtra eos reſtitutio poſtuletur. ❡ Item op. q₃ ex quo fit cōpenſatio ipſo iure quando eſt oppoſita ab homine q₃ nō debeat curari factum iudicis. So. aut opponit̄ in iudicio ⁊ expectatur iudicis ſentētia vt hic quia ea que fiunt in iudicio capiunt robur a ſentētia iudicis vt. ff. de in lite₃ iuran. l. videamus. §. deferre. ⁊. ſ. de edi. edicto. l. ediles. §. item ſciendū. ❡ Sed ſi extra iudicium opponeret̄ tunc ipſo iure fieret per oppoſitionē. l₃ quidā dicant q₃ extra iudicium opponi nō pōt vt dixi. ff. e. l. ſi quid a fideiuſſore. ❡ Item op. q̄o potuit iudex omittere q₃ ꝓnūciaret ſuꝑ ꝯpenſatione oppoſita vt. ff. de iudi. l. de qua re. ⁊. C. ſi aduerſus rē iudi. l. i. So. verum eſt in his que principalit̄ ſunt in iudiciū deducta in his aūt que incidenter pōt pertrāſire vt no. d. l. de qua re. ⁊ plene. C. de ordine iudi. l. cetera dic vt dixi. ff. de neg. ge. l. finem autem. §. ſi quocūq₃. ⁊ qō no. per Inn. extra de ordine cogni. c. vltimo. ⁊ per Ber. ⁊ alios extra de re iudi. c. ſ₃ hoſtis.

r **In compenſatione.** Nō fit deterior conditio litē cōteſtātis. hoc dicit. ⁊ hoc verum ſi breui tēpore poſſit liquidari qō dic vt no. ⁊ dixi. C. e. l. fi. ibi quo nomine. i. cuius nomine. ibi cū actor in preſenti iudicio ⁊ qui fuerat reus in primo. Et dubium eſſe poterat q₃ per ꝯpēſat. ouem eſficitur res dubia.

c **I cum filio.** Dñs z pr̄ nō ꝯueniūt ex ꝯctu filij vel serui vltra quã sit in peculio. Si vẽ ex ꝯctu agãt patiunt ꝯpẽsationẽ in solidũ vt dicit. ibi z agat ex eo ꝯctu ibi solidũ qḋ filiꝰ dz. ibi agrẽtiꝰ cũ pr̄e vel dño qui nũquã egit ex eo ꝯctu. nec ipm ratũ habuit sm̃ Ja. de are. nec ob. ff. si cer. pe. l. si filiꝰ. vt ibi dixi. ibi seruiamus nos socij et vltra quãtitatẽ peculij. ibi patri debeant ab actoꝛe ex eadẽ cã vel ex alia. ibi admittendũ est. l. ꝙ cōpensare possit. ibi vt caueat. l. ꝯ̃ filius. z dic ꝙ in primo casu dz aliud ꝙ cui obijcit ꝯpẽsatio in scḋo debet ꝙ ꝯpẽsat obijcienti vtilr̄ erat inuicem debitũ ab vtroqȝ z iḋ fit ꝯpẽsatio ipso iure. In gl. et si ex maleficio. ℭ Ibi bona rõ quo adhuc articulũ in glo. mala rõ. immo bona filio ꝯpẽsante. Rñ. l. alias non cōpẽsaret pr̄ debitũ sicut nec posset filius solutionem recipere.

c **I ambo.** In delictis fit ꝯpensatio ipso iure ẽt nõ opposita ab homine. h. d. ff. ob. C. e. l. fi. in fi. vt ibi no. Jḋ ẽ nõ ob. C. de sacrosan. ec. auct. qui rem p ea que ibi no. ibi nos inuicẽ rõ ẽ ꝙ actio hincinde ꝯpetẽs ẽ directa. secꝰ si vna directa z alia ꝯtrã vt. ff. ꝯmo. l. in ꝯmodato. §. fi. sm̃ Ja. de are. lz in ꝯtrã hic notet vt. ff. ꝯdi. indebiti. l. q inuicẽ. Sz dic vt ibi dixi. z qḋ ꝯpẽsatio fiat in delictis facit qḋ plene no. p Dy. j. so. ma. l. viro atqȝ vxoꝛe. z ff. re. iur. campari. z quãtũ ad p̄sens dic aut ꝯmittit dolus vel negligẽtia circa idẽ aut circa diuersa. si circa idẽ fit ꝯpensatio ipo iure vt hic. si aũt vnꝰ cōmitti dolũ aliꝰ negligẽtiã circa idẽ nõ ꝯpensat quia dolus ꝑpõderat. ff. ꝯmo. l. ẽ mihi. §. in exercitu. z ad. l. aquil. l. itẽ si obstetrix. si aũt ꝯmittit circa diuersa dolus vel culpa nõ fit ꝯpẽsatio doli ad dolũ nec culpe ad culpã. sz quãtitatũ hincinde cōcurrentiũ. z iḋ mirũ vr̄ ꝙ tunc fiat ipso iure nisi opponat ab homine sicut in alijs casibꝰ. z iḋ gl. nõ vr̄ bene dicere nisi dicas ꝙ fit speciale. Ja. bu. z vide qḋ no. xiij. di. c. i. z j. de re. iur. l. cũ par p̄dicta vera sunt. quatenꝰ agit de ꝯmodo priuatoꝝ. si eñ de ꝯmodo publico nõ admittit ꝯpensatio criminũ. imo punit vt. ff. de pactis. l. iurgen. §. si paciscar. ℭ In gl. i. opposita ab hoie. ibi in maleficijs circa idem negociũ vel ꝯctus adhibitis vt fuit in casu huius l. alias ꝯ. ff. de nox. l. si seruus meus.

Si quis igitur. Ibi cōpensare petẽs. i. ꝯpensatiõe p ipsa facta. vt i. valet. ibi soluerit erant aut ꝯpẽsatio erat inhibita. z tũc nõ repetit ꝙ exsoluit vt. ff. de ꝯdi. inde. l. qui inuicem. aut ipso iure facta vt. ff. hac. l. in prin. z j. e. l. cum alter. z tũc repetit solutũ vt hic. aut poterat fieri ꝯpensatio obiecta p hominẽ z tũc põt repeti qꝛ iurꝰ exceptiõe fauorabili vt hoc. §. z ar. dicte. l. q inuicem. z facit. ff. de ꝯdi. inde. l. si nõ sortem. §. i. debitũ z. §. adeo. Ja. de are. ℭ In glo. vt hic ibi. l. qḋ di. §. pe. z dic ꝙ iste §. intelligendus est in his in quibꝰ locũ hz ꝯpensatio ipo iure sine homine facto. z ita loquit. d. l. qḋ di. de impensis in rebꝰ dotalibus factis. loquit enim de impensis necessarijs que dotem minuunt ipo iure. z hoc etiã aperte demõstrat ista ꝯiunctio illatiua igit que est hic alias enim secus esset vt. ff. de cōdi. inde. l. qui inuicem. z ibi no. Gl.

quotiens. Ibi si ꝯdicat ex cã furtiua. hic dicimꝰ esse casum ꝙ ꝯditio furtiua oriat ex maleficio nõ ex varijs figuris causarũ vt dicũt gl. et mal. j. de act. z ob. l. i. vbi de hoc satis dixi. z. ff. de ꝯdi. furtiua. l. si p fure. §. fi. ℭ Alij defendũt gl. z dicũt ꝙ iste tex. facit pro gl. nã hic dr̄ ꝙ si agat ex maleficio põt obijci ꝯpensatio postea sequit idem est si ꝯdicat ex cã furtiua quasi dicat cã non nasci ex maleficio ꝙ de illis. ff. dixerat. sed dic ꝙ in prin. loquit de actione furti que est ex maleficio postea dicit idem de cõditione. quia z illa est ex maleficio. de hoc vide. d. l. si p fure. §. fi. z dic ꝙ hic pierat res furtiua ita ꝙ ꝯdẽnari ꝯpotuit i estiatõe. vt. ff. de ꝯdi. fur. l. in re furtiua. in prin. Si eñ res extaret nõ posset fieri cōpensatio quia species ad quãtitatem non fit ꝯpensatio. vt. ff. de ꝯdi. inde. l. si nõ sortem. §. si centũ. z l. qui inuicem. z ibi no. z de peculio. l. si creditor. z ibi no. vel si dicas quãtitatem fuisse furatam plane ꝓcedit iste §.

In stipulationibus. Ibi instar actionum habẽt in eo quod extorquetur ab inuitis vt. j. de preto. stip. l. i. §. cautõ alea. z quod ibi notatur. Ibi in ipsa stipulatiõe interponẽda. Ibi ita ex stipulatu actione z sic ca interposita z dic ꝙ exemplum glo. non est bonum quia ibi nõ est cōpẽsatio sz quedã exceptio. z iḋ melius explifica. per l. eo. ti. de dam. infec. l. inter quos paries. §. i. responso. Ibi alioquin vt. Jaco. de are. z Riz.

c **Cum alter** Quãtitatũ hincinde ꝯcurrẽtiũ fit ꝯpẽsatio ipso iure vt cursus vsurarũ impediat. h. d. z ẽ hic spãle odio vsurarum vt no. ff. e. l. si quid. a fideiussore. z intelligũt quidã in vsuris ex mora currẽtibus. alij et si nõ ex mora sz aliter currãt. z p hoc. j. l. pri. z ꝙ hic dicit in vsuris idẽ dicebat do. Riz. in penis. vt si ego sim debitor tuus sub pena si ad terminũ nõ soluã. z tu añ terminũ incipias eẽ debitor meus ꝙ fiat cōpẽsatio ipso iure vsqȝ ad ꝯcurrentẽ q̃ntitatẽ sortis ꝓp identitatẽ rõnis qꝛ z pene sunt odiose sicut vsure. z iḋ vsure aliqñ vocãt pe. ut. ff. si cer. pe. l. lecta. j. de vsur. l. gaius. z. ff. de ꝯdi. inde. l. pene sm̃ vnã expõnem. z vr̄ casus extra de penis. c. ꝯstituꝰ. z hoc põt multũ valere ꝯ̃ phenecticos si debitor eoꝝ sit dñs ꝙ ipso iure admittat ꝯpẽsatio z nõ incidãt i penã aptare rei in dñm ex eo ꝙ pẽsionẽ nõ soluit. vt. ꝙ cũ sint iam exceptõe ꝯpẽsatõis penã euitãt vt. d. l. lecta. z de vsu. l. cũ quidã. §. si pupillus. nã vsura z pena ꝯquipant. ff. de neg. ge. l. q fine. z l. de pigno. l. grege. §. fi. Sz nũquid excõicatꝰ vel bãnitꝰ põt ꝯpẽsare dic ꝙ nõ vt extra de excep. c. cũ inter. R. prioꝛ cũ ibi notatis p Jnn. z ẽ rõ qꝛ ꝯpẽsatio vicẽ obtinet actõis. vt. ff. e. l. si cũ filio. z j. e. ra. ba. l. aplius. vbi de hoc z excõicatus z bãnitus ab agẽdo repellũt vt. d. c. cũ inter reue. z de iudi. c. intellexꝰ. z de sen. ex. c. de termis. li. vi. cũ ibi no. z ad hoc. j. e. l. quecũqȝ. z vide ꝙ dixi. j. de noua. l. doli. z p Dy. de re. iur. c. q in ius succedit li. vi. Sz nũqd in decimis hz locũ ꝯpẽsatio dic ꝙ nõ vt no. xij. q. i. c. reuertimini.

i **Dem iuris.** i. ꝙ dictũ ẽ in priuatis negocijs. idẽ in fisco vt vsuraria debita cōpensent lz in quãtitate differãt vsqȝ ad ꝯcurrẽtẽ q̃ntitatẽ sortis.

q **Uod labeo** De eodẽ debito nõ possũt plures fieri ꝯpẽsatões. h. d. z ꝙ dicit destinata dic i. ꝯposita. z ẽ rõ ꝙ ꝯpẽsatio ẽ quasi solutio vt. C. e. l. si cõstat. de lib. cã. l. vt̄ ꝑmutauit qui po. in pig. ha. l. si debitor. so. ma. l. si filio. §. i. in pñ. j. de here. vel act. ve. l. vẽditor. z sic quasi nõ subsistat amplꝰ obligõ nõ põt de ea obici ꝯpẽsatio. Ja. de are. z p hoc facit qḋ no. ff. e. l. si qd a fideiussore ad ꝯtrũ signat gl. in fi. z nõ solũ dic ꝙ hic loqt in eodẽ iudicio z inter easdẽ ꝑsõas. ibi i diuersis iudicijs z ꝑsõis. Ja. de bel.

q **Uecunqȝ.** i. op. de l. et. ff. e. z sol. vt hic no. z ibi dixi. z vide ꝙ no. p Ci. z dixi. C. e. l. ex cã. z qḋ no. ff. de ꝯdi. inde. l. cũ is. §. i. in gl. bona rõ. z e. ti. l. naturalit. §. fi. z l. interdũ. ibi per exceptiõem tollentẽ naturalem sm̃ Di. sm̃ Ral. indistincte p ea que hic no. z dixi. C. e. l. ex cã. ibi pimi in effectu nõ ipo iure. ibi nõ veniũt. i. obstat exceptio ne veniãt. vt. j. so. ma. l. insulã. §. pe. Jtẽ ad q. quã tãgit gl. vt dixi. ff. de ꝯdi. inde. l. iul. ver. item quero nũquid illud naturale debitũ. z no. p Ci. z dixi. C. e. l. ex cã. Quid si debitor ẽ tutus excep. ꝑscriptõis nũquid sibi obijcit ꝯpensatio vr̄ ꝙ sic p. l. etiã. ff. e. ꝙ tutus ꝑscriptõe liberatus est ciuilr̄ tamẽ nõ naturalr̄. Jtem si pignus haberẽ possẽ retinere vt. C. de pscri. xxx. an. l. cũ nouissimus. in prin. in ꝯtrã facit hec. l. z ꝙ ois actio tollit spacio. xxx. an. vt. C. de ꝑscrip. xxx. an. l. sicut. z l. oẽs. Jtẽ ꝙ q ipe liberatus est similis est soluenti. j. de admi. tu. l. si pupillus. dic sm̃ Alber. papien. ꝙ ꝯpensari põt p dicã. l. etiã. ff. e. nõ ob. hec. l. qꝛ loquit de excep fauorabili. sz exceptio ꝑscriptõis est odiosa. vt. C. de annua excep. l. fi. quare secus. sz ꝯtrariũ tz glo. j. rem ra. ha. l. fi. vbi de hoc dixi. ℭ In glo. quid ergo ibi hic cum ciuili. z sz hoc hec l. loquit in debito ciuiliter z naturalr̄ z ope exceptõis in debito. z rõnem dixi. ff. e. l. etiã siquis tamen velit hanc. l. intelligere de exceptio. p quã tollit naturalis obligatio remanente ciuili vt pacti sic. z si nullũ nihil erit ꝯ. ibi hic de lucro qꝛ ibi illud debitum est solutũ. z idẽ repetit z ꝯpensatio opponit ne repetat vt ibi dr̄ in penul. respõso. z ita certat de dãno vitãdo hic. aut vult agere tũc a petitione sibi debita p excep. ꝯpensat. excludit z sic certat de lucro Jtem ibi nihil de ꝯpensatõe loquit sed de doli excep. ℭ Ultimo canoniste hãc. l. allegant ꝙ excõicatus z bãnitus compensare non possunt. de quo dixi. ff. e. l. cum alter.

¶ Incipit Rubrica Mãdati vel ʒ.

¶ Super rubrica vide Azo. in ſumma ⁊ Roffre. e.ti. Et conti-nua quia ſupradictum eſt de obligatione que re cõtrahitur hic de his qui conſenſu. ⁊ ſunt quattuor de iure ciuili. ſ. emptio. locatio. ſo-cietas ⁊ mandatum. quintus de iure pretorio. ſ. pignus. ſ. de pac. l. ſi tibi. ⁊. ſ. de pignore. ⁊ dixi ſupra de pigno. ac. l. i. Jaco. bu. ¶ Super glo. rubrice defendendo Placen. dic ꝙ intellexit de mandato effectuali ⁊ ꝙ cõmuniter fit per amicum. ſ. l. i. ⁊ dici po-teſt quo ad hoc quilibet amicus qui ſuſcipit ⁊ implet mandatum. ⁊ vide Azo. in ſũma de nego. geſt. ſ. item rogatio. ⁊. j. de pſcript. ver. l. ſi tibi rem vendendam.

o **Obligatio.** ¶ Que ſolo conſenſu ɔtrahun-tur poſſunt fieri inter abſentes me-diãte nuncio vel epiſtola ſicut eſt mandatũ põt etiã fieri ſub conditione ⁊ dʒ eſſe gratuitum. hoc dicit. Ibi amicitia facit pro diffinitione Placen. poſita ſuper rubrica in fi. ſi tale factum locari cõſueuit alias non. j. de pre. ver. l. natura lis. ſ. ac cum do. ¶ Et nota glo. que ponit plures circũſtantias mandati. item quid differat mandatum ⁊ iuſſus no. ſ. quod iuſſu l. i. ſ. ſi ego. ¶ Differentia inter preceptum ⁊ mandatum habe-tur. xiiij. q. i. c. quod precipitur. ⁊ ibi vide pulchram glo. ad iſtaʒ ma teriam. ⁊ quod dixi. C. manda. l. mandatum. an per verbum ho-tamur fiat mandatum vide. ſ. de his qui no. infa. l. ob hec verba. ⁊ vide quod ibi dixi. ⁊. iiij. diſtin. c. vltimo. ſ. fi. ij. q. vij. c. ſicut in-quit ⁊ ſupra de offi. preſi. l. ſepe. ¶ Item verbum rogo quãdoqʒ importat preceptum. xi. q. iij. c. rogo. ⁊ de predictis dictionib9 vi-de in alphabeto. ⁊ de verbo rogo vide. xxiij. queſtione. tertia. Salicetus.

Mandatum. ¶ Quinqʒ modis contrahitur man-datum ⁊ ſextus per glo. addijcitur ibi ⁊ ob id. exeõ. colligit glo. ⁊ bene ꝙ ex contractu oritur obligatio. ¶ Expedio glo. primo querendo ſi mando tibi vt geras nego-cia mea vnde naſcatur actio. ⁊ dic vt glo. item quid veniat in mã-dato dicit vt ipſa. ¶ Item quid ſi mando tibi vt pecuniam mi-hi mutuas dic ꝙ teneat. ſ. ſi certum pe. l. ſi tibi. ¶ Oppo. ꝙ quã do mando geras negocia alterius ꝙ non teneat mandatum cuʒ mea non interſit. ſo. duobus modis vt glo. ¶ Item oppo. de l. cum poſt. ſ. gener. j. de iure do. ⁊ l. quintus. ſ. ti. pro. ſol. vt glo. quia mandatum fuit de certo fundo emendo vel etiam de incer-to teneret mandatum vt infra. e. l. preterea. ¶ Item opponitur ſ l. prima de vſuris. l. cum quidam. ſ. ſi pupillo ſol. vt glo. vel meli-us dic qui queritur de vſuris que veniunt ex ſtipulatione ⁊ ille nõ veniunt ex contumacia imo ex conuentione vt ſupra ſi certuʒ pe. l. lecta. in fi. ⁊ ideo ſunt vt hic. Sed ille que veniunt ex mora vel cõ tumacia non ſoluentis cenſentur pena contumacie non lucrum. ⁊ ſic eſt argumentum quod hodie quod ſi heredes mariti ſunt in mora reſtituendi dotem quod vſure peti non poſſunt. de quo dic vt no. ⁊ dixi. C. de rei vxo. actio. l. vnica. ſ. exactio. quia non veni-unt ex conuentione ſed ex contumacia. ¶ Item opponitur quod conſilium ſit obligatorium vt ſupra ad. l. aquil. l. liber homo. dicit glo. quod eſt ſpeciale ut dic aut queritur an conſilium ſit obligato rium inter me ⁊ eum cui mandaui vel conſului. ⁊ dic ꝙ nõ regu lariter vt hic ⁊. l. conſilij. de regulis iuris vbi de hoc ⁊ plenius p Di. ⁊ alios eodem titulo. c. nullus ex conſilio libro ſexto. Fallit infra proſonetis. l. ij. ¶ Item quando non erat alias facturus. vt infra. e. l. ſi remunerandi. ſ. plane. ¶ Item quando conſilium eſt fraudulentum ⁊ ſuſcipiens fuit ignotus no. ſupra de dolo. l. qõ ſi cum ſciret. aut queritur an conſiliarius obligetur illi in cuius dampnum ⁊ preiudicium datum eſt conſilium vel mandatũ tunc aut ex conſilio deuenitur in proprium nomen delicti mediate vel immediate ⁊ poteſt agi contra conſiliarium vt ſupra de furto cor-rupto. l. prima. ſ. perſuadere. ⁊ no. inſtitu. de obliga. ex delicto na ſcuntur. ſ. ac vbi o. ⁊. vbi de hoc bene nota. aut non venit ex mã-dato immediate. ſed mediante alio delicto tũc aut delictũ nõ ẽ ɔſu matũ ⁊ nõ tenetur vt. j. de fur. l. ſi quis vxori. ſ. neqʒ verbo. ⁊ de iniur. l. item apud labeonem. ſ. ſi curauerit. ¶ Idem ſi de facto et non de iure cõſumat̃ de furtis. l. is qui rẽ. ſec9 ſi ex mero facto dice retur cõſummatum. ſ. de iuriſdi. om. iudi. l. ſi quis id qõ. ſi aũt deli-

ctum fuit cõſumatũ. tunc aut erat alias facturus. ⁊ non tenet̃ cõſu lens. alias ſic. ſ. ad. l. aquil. l. liber homo. ⁊ de iniurijs. l. non ſoluʒ. ſ. ſi mandato. ⁊ ſ. ſi mandato. ⁊ ad ſil. l. ⁊ ſi percuſſor. ⁊ hoc verum quãdo orta eſt obligatio cõtra facientem. ſi vero ɔtra facientẽ nul la eſt orta obligatio etiam naturalis vt ſi cõſului ſeruo ꝙ fugeret ⁊ fugit. nec eſt aliquo apprehenſus ⁊ ſic ex fuga non tenet̃ ſeruus domino etiam naturaliter vt. ſ. de peculio. l. ſed ſi dñm. ſ. ſed ſi ipſe ſeruus. nec tunc dator cõſilij tenet̃. j. de furtis. l. qui ſeruo. ⁊ l. is qui. ſ. ſi in tritium. ſecus ſi fugiẽs de quo premiſi fuit ab aliquo apprehenſus. nam tunc dator cõſilij opem dediſſe vr̃ illi qui per apprehenſionẽ furtum fecit vt dicta. l. qui ſeruo. ij. reſponſo. Re-ſpondeo ⁊ de iſta materia no. ⁊ dixi. j. de ver. ſig. l. ſepe. extra ſ ho micidio. c. ſicut dignũ. c. ſignificaſti. ⁊ bene p Inno. ea. c. ad audi-entiam. ⁊ vide etiam qõ dixi. C. de accuſationib9 l. non ideo min9. ⁊ de hoc etiam no. in glo. extra de ſen. exco. c. nuper in ſcda glo. ⁊ ſ penis. c. felicis. li. vi. ¶ Quãdoqʒ tamen plus punit̃ cõſiliarius ꝙ delinquens. lxxxvi. di. c. tanta. ⁊ ibi in glo. ⁊ per Archid. vide. j. ad. l. pompo. de paricidis. l. vtrum. ⁊ ſunt predicta in ar. ꝙ iudex non teneat̃ ſequi ɔſilium cõſultoꝝ. de quo dixi. C. de legi. l. huma num. ſ. de exercitor. l. i. ſ. ſi plures. ⁊ in alphabeto dictione conſi-lij ꝙ videas. ⁊ de reg. iur. l. cõſilij. ⁊ de his que in teſta. delen. l. px. circa fi. ver. remotus. niſi forte aſſumptus eſſet cõſiliar. partiuʒ voluntate. ar. j. de re iudi. l. ſi cõueniunt. ⁊ de offi. dele. c. ſuper que ſtionum. ¶ Sed an aduocatus teneat̃ de malo cõſilio dato cli entulo hic eſt ar. ꝙ non niſi ſit doloſum. ¶ In cõtrarium eſt. ſ. ꝙ quiſqʒ iur. l. ij. diſtingui poſſet an receperit mercedem ⁊ tunc te neatur de dolo lata culpa ⁊ leui. alias ſolum de lata culpa ⁊ hoc eſtimabit iudex. an ſiunt in dolo vel culpa ex qualitate cauſe eſſet dubia vel non. Mar. ſili. ¶ Sed quero quomõ dicat̃ quis alte ri dare cõſilium ex predictis remiſſiõibus ſatis põt haberi. Sed quãuiʒ ad pñs dic ꝙ quãdoqʒ cõſilium datur ſolo facto vt ſi cõ cedo ſcalas ad furtum faciendum vt colligitur inſti. de obligõne ex delicto. ſ. ope ⁊ cõſilio. ¶ Quandoqʒ verbo vt ſi dico ali-cui vade ſecure ad faciẽdum tale furtum vt. j. de furtis. l. ſi qd fur. ſ. i. ⁊ dr̃ cõſilium ſiue bonum ſiue malũ. j. de furtis. l. in furti. ſ. viti. ¶ Sed quid ſi quis dedit alicui cõſilium ꝙ alium vi deiceret ſ poſſeſſione nũquid tenebit̃ interdicto vnde vi. dic vt optime no. per Inno. extra de elec. c. querelam. ⁊ vide etiam Cõpoſt. ¶ Vl timo quero. xxvij. q. õem pilei. Si aliquis volebat mihi donare cẽ tum ⁊ titius conſuluit ſibi ꝙ mihi non donaret. an teneatur poſt multa allegata tenet ꝙ ſi ſimpliciter cõſulendo non teneat̃. ſi autẽ in damnũ meuʒ tunc ſic. ar. ff. de le. ij. l. titius. ſ. ſempronia. ⁊ i aut. vt cũ ſ ap. cog. ſ. ſi ɔuenia. ⁊ ſcripſit qõ latius ibi vide. ¶ In glo. ex hoc in fi. videt̃ non obligari poſt cõſumatum mãdatũ vt. j. e. l. ſi remunerãdi. ſ. plane. ⁊ l. idẽ qʒ. ſ. fi. an vt obligari per hanc. l. ⁊. j. e. l. ſi fundum. ⁊ de ver. obli. l. ſi penã. ⁊. ſ. ſi hi quorũ allegat̃. p gl. nihil facit q2 ibi mandabat̃ tale quid qõ fieri non poterat. l. ẽptio rei ſue. vt. j. de cõtrahẽ. emp. l. ſue rei. vnde dic ſm Andre. ꝙ inter ta oritur obligatio ex mandato vt hic. ver. tua ⁊ mea. ſed ſecus in mutuo vbi ceſſat actio mandati. vt. j. e. l. idẽ qʒ. ſ. ſi quis titio. ¶ In glo. mirabiliter. ibi. ſ. ſi quis mãdauerit. ſed dic ꝙ hic mã dator mandatum ſuſcepit de his faciendis vt. ſ. e. l. ſi pcurator. ſ. i. ¶ In glo. no. regulam. ibi ſed dic immo dic vt ſupra dixi in fi. adde quod no. per Azo. in ſumma. inſtitu. de obligat. que ex de licto naſcuntur.

p **Reterea.** ¶ Qui facit omnino aliud non videtur mandatum implere etiã ſi meliorem faciat cõditionem mandãt. ſecus ſi nõ omnino aliud. nam forma mandati ſeruanda ẽ. hoc dicit cum duabus. ll. ſequen. Ibi in cauſa mandati ideſt in lite que oritur ex mandato. ibi etiam illud non ſoluʒ illud qõ dictum eſt in precedenti. l. ibi vertitur conſiderandum. ibi fieri poſſit per man-datarium omnino aliud faciente ꝙ mandatum eſt. ⁊ de hoc po nit exemplum in. l. diligenter. circa principiũ. Ibi interdum meli-or quando non facit omnino aliud ibi actio naſcitur mihi ad rem ⁊ tibi ad precium. ibi ꝙ ſi precium hic fecit aliud quo ad quid ⁊ quo ad quid non. ibi cum illo ideſt tecum. ibi ſi nolit ſcilicet remit-tere quod excedit. ibi ſi velit ſcilicet remittere. ¶ Et inducit Ja. butriga. hanc. l. ꝙ ſi ſtatuto caueatur ꝙ debitum aſcendens ſum-